

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS

8520

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Aštuntieji metai

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Adelaide, 1955 m. rugpjūčio/Aug. 22 d. Kaina/Price 1/9

Nr. 17(180)

DEMONSTRACIJOS PIETŲ KORĖJOJE

Pietų Korėjos vyriausybė pasiuntė tarptautinei paliaubų komisijai ultimatumą, kad ji kiek galima greičiau išsinešdintų iš Korėjos. Ultimatumė sakoma, kad du tos komisijos nariai — Lenkijos ir Čekoslovakijos atstovai pastoviai šnipinėja komunistų naudai ir dėl to nėra pageidaujami Pietų Korėjoje.

Ryšų su šiuo vyriausybės reikalavimu visoje Korėjoje vyksta skaitlingos demonstracijos, reikalaujant, kad komisija tuojau išsinešdintų. Amerikos kareiviams, kurie saugoja tos komisijos buveinę, tenka panaudoti ašarines bombas ir kitus ginklus, kad apsaugotų komisiją nuo minios teismo.

Be to Pietų Korėjos vyriausybė reikalauja, kad būtų grąžinta ta teritorijos dalis, kuri pasibaigęs Korėjoje karui buvo perleista komunistams šiaurės 38-tos paralelės.

Apskritai, padėtis Korėjoje nerami. Komunistai, nepaisydami paliaubose nustatytų taisyklių, ruošia aerodromus, stato sutvirtinimus ir laiko skaitlingą kariuomenę, kad, atėjus tinkamam momentui, vėl galėtų pradėti žygį į pietus. Dėl to susirūpino ir Pietų Korėja ir ruošiasi visokiems netikėtumams.

PIETŲ VIETNAMO SĄLYGOS DEL RINKIMŲ

Pagal Ženevoje pasirašytą susitarimą, Indo-Kinijos valstybė Vietnamas buvo padalinta į dvi dalis, šiaurinę, atiduotą komunistams, ir pietinę, kurioje liko buvusi vyriausybė. Sutartyje numatyta, kad 1956 metais turi įvykti rinkimai abiejose Vietnamo dalyse, kurie ir nuspręstas, ar Vietnamas ir toliau turi likti padalintas ar suvienytas.

Pietų Vietnamo vyriausybė oficialiai pareiškė, kad ji Ženevos susitarimo nepripažįsta ir kad jokių rinkimų nesutinka leisti kol bus užtikrinta kad ir komunistų valdomoje dalyje galės būti praversti laisvi, demokratiški rinkimai. Kadangi tokių — laisvų — rinkimų ten negali būti, tai ir Pietų Vietnamo jokių rinkimų nebūsių.

Toliau Pietų Vietnamo vyriausybė sako, kad ji ir toliau darys visas pastangas visą Vietnamą vėl suvienyti, žinoma, kiek tai galima, taikingomis priemonėmis.

Adelaidės Lietuvių Teatro MYLĖTOJŲ GRUPĖ

š. m. rugsėjo 30 d. 8 v. vak. AUSTRALIA Hall salėje, Angas Street, vaidina Kazio Binkio 5 veiks. pjesė

A T Ž A L Y N A S

Rež.

Dail.

Paulius Rūtenis

Stasys Nelubšys

Bilietai po 7/0, 6/0 ir 5/0 šilingus bus parduodami sekmadieniais bažnyčios salėje ir prie įėjimo.

Imigracija į Kanadą ir Ameriką

Visus reikalingus oficialius dokumentus (vizas, afidevitus, darbo-buto garantijas, etc.) parūpina Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Britų Kolumbijos Apylinkės Valdybos Pirmininkas, diplomuotas teisininkas

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B.
Istaigos adresas:

Suite 5, Tunstall Building,
709, Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., CANADA

(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

DULLES ĮSPEJA DĖL KARO PAVOJAUS KORĖJOJE

Ryšų su Pietų Korėjoje vykstančiomis demonstracijomis ir vyriausybės reikalavimu suvienyti Korėją taikos ar karo priemonėmis, JAV-bių valstybės sekretorius Mr. Dulles kalbėdamas spaudos konferencijoje pareiškė, kad bandymas jėga suvienyti Korėją arba ir kitų kurį kraštą (Indo-Kinijoje Vietnamą, Vokietiją) vestų prie atominio karo, kuris sunaikintų ištisus tautas. "Kas iš to, kad Korėja būtų suvienyta, jeigu neliktų korėjiečių", pareiškė Dulles.

Užsimindamas dėl Pietų Korėjos vyriausybės reikalavimo, kad lenkų ir čekų atstovai apleistų Korėją, nes jie užsiima šnipinėjimu, Mr. Dulles pareiškė, kad tai tiesa, tačiau jis manęs, jog komunistai vistiek gautų tas pačias žinias ir iš kitų šaltinių, o prie pačių slaptųjų kariškų šaltinių jie vistiek neprieina.

Pagal paliaubų sąlygas Korėja turėjo būti suvienyta Jungtinių Tautų nutarimu, tačiau komunistams nesutinkant priimti JT sprendimo reikalas taip ir lieka neišspręstas.

Korėjoje aukšti Amerikos karo ir politiniai pareigūnai turėjo ilgą pasitarimą su prez. Dr. Rhee, po kurio buvo išleistas oficialus komunikatas. Jame sakoma, kad vyriausybė neturinti teisės uždrausti piliečiams laisvą apsisprendimo valią.

Tuo tarpu raud. Kinijos užs. reikalų ministerija paskelbė, jog ji norėtų tuoj pat svarstyti suinteresuotų tautų konferencijoje Korėjos suvienijimo klausimą.

Tyrinėjo TASSO veiklą JAV-bėse

JAV-bių saugumo policija tyrinėjo Sov. Rusijos žinių agentūros TASS veiklą JAV-bėse. Policija apsilankė vyriausioje TASSo būstinėje New Yorke.

Paaiškėjo, kad TASS agentūra išleidžia per metus 290.000 dolerių ir turi New Yorke bei Vašingtone apie 30 tarnautojų.

Policija atsisakė paaiškinti, kodėl tokie tyrinėjimai buvo padaryti.

JAV ir Raud. Kinijos ambasadorių konferencija Ženevoje

JAV ambasadorius Čekoslovakijoje ir raud. Kinijos atstovo konferencijoje Ženevoje, kaip oficialiai skelbiama, tariamasi dėl abiejų kraštų piliečių pasikeitimo. JAV-bių atstovas įteikė apie 500 piliečių sąrašą, kurie turėtų būti Kinijoje ir kuriuos Amerika norėtų išvaduoti. Kom. Kinijos atstovas gi paprašė duoti jam sąrašą visų kinų, kurie yra Amerikoje. JAV-bių vyriausybė atsakė, kad tokio prašymo patenkinti negalima, nes į tokį sąrašą reikėtų įtraukti visus tuos, kurie pabėgę nuo komunistinio režimo.

JAV-bių prez. ir užs. reik. ministeris Mr. Dulles pareiškė, kad Ženevoje tariamasi tik tas abi šalis liečiančiais klausimais, o Formozos klausimas gali būti svarstomas tik dalyvaujant tautinės Kinijos atstovams. Tuo tarpu raud. Kinijos min. pirm. pareiškė, kad jis jokiū būdu nesėsiąs prie vieno stalo su taut. Kinijos atstovu.

Pienas vietoj alaus

Britų kariuomenės krautuvių vadovybė praneša, kad karo laivyno jūrininkai ir kiti kariai dabar geria pieną vietoj alaus. Anksčiau alaus pardavimas sudarė 95% krautuvių apyvartos, o dabar beliko vos 5%, bet užtat proporcingai padidėjo pieno gėrimas. Dabar, — sako vadovybė, — kariai turi geresnius dantis ir — tikriausiai — sveikesnius smegenis...

KINIJOJOS NACIONALISTAI VISTIEK BOMBARDUOS

Kinijos nacionalistų aviacija smarkiai apdaužė vieną britų prekinį laivą, kuris Kinijos komunistams vežė prekes. Britų vyriausybė įteikė griežtą protestą. Tačiau nacionalistų vyriausybė pareiškė, jog jos aviacija ir karo laivynas ir ateityje bombarduos visus laivus, kurie plauks į Raud. Kinijos uostus, nes esą tarp kom. Kinijos ir tautinės einąs karas ir niekas neturi teisės plaukti į karo zoną.

Nelaimingos meilės aukos

Australų spauda praneša, kad rugpjūčio 6 dieną lietuvis Jurgis Vazelis, 22 metų amžiaus, kuris kažkokiais sumetimais savo pavardę buvo pakeitęs į George Victor Hayes, įsiveržė į Weate'ų namą, esantį Ivanhoe (Melbourn priemiestyje) ir iš revolverio pradėjo šaudyti į ten esančius žmones. Namo šeimininką Mr. Weate sužeidė taip sunkiai, kad nuvežtas į ligoninę tuoj mirė. Kiti šeimos nariai, iš jų vienas kūdikis, sužeisti lengviau ir gyvybei pavojaus nėra. Po to ir pats nusišovė.

Policija sako, kad tas lietuvis iš proto išsikraustė iš meilės, nes Mr. Weate dukte atsisakiusi už jo tekėti. Jis jau anksčiau buvo grąsinęs nušausiąs, ir apie tai buvusi painformuota policija, tačiau padariusi Vazelio bute kratą nerado jokie ginklo.

Nuo žaizdų mirusiojo Mr. Weate laidotuviuose dalyvavo ypatingai didelis skaičius žmonių — apie 1000.

Didėja turizmas į Sov. Rusiją

Pastaruoju laiku Sov. Rusija pradėjo įsileisti daugiau turistų iš Vakarų. Daug turistų vyksta iš Britanijos, Švedijos, o iš Prancūzijos atvyko visas laivas su 770 turistų. Matomai, Kremlius nori įrodyti, kad "geležinė uždanga" keliama...

Nehru siūlo naują didžiųjų konferenciją

Indijos min. pirm. Mr. Nehru pareiškė, jog jis darąs pastangų, kad JAV-bių prez. Eisenhoweris ir raud. Kinijos prez. Mao-Tse-tungas susitiktų ir asmeniškai aptartų visus klausimus, kurie kyla dėl Formozos priklausomybės.

Papasakojo, kaip buvo kankinami

Pulk. John Arnold, kuris kartu su kiti 10 Amerikos lakūnų buvo neseniai paleistas iš raud. Kinijos, papasakojo, kaip raud. Kinijos saugumo policija jį ir kitus lakūnus įvairiausiomis priemonėmis kankino ir reikalavo pasirašyti, kad jie, lakūnai, buvę siųsti šnipinėjimo tikslais. Tačiau nežūrint visų modernių kankinimų (jų metu pulkininkas nustodavęs net sąmonės), jis nepasirašė reikalaujamo pareiškimo.

Visą laiką su jais buvę elgiamasi labai žiauriai, tik kai JAV vyriausybė per Jungtines Tautas pradėjusi reikalauti jų paleidimo, tai režimas kiek sušvelnėjęs.

Sovietų Sąjunga "mažina" karo jėgas

TASSo agentūra paskelbė, kad Sovietų Rusijos vyriausybė nusprendė sumažinti savo kariuomenės skaičių 640.000 žmonių.

Vakarų spauda ir politikai šį sprendimą sutiko su pasitenkinimu, tačiau rezervuoti. Mat, Sov. Sąjunga niekad nėra paskelbusi, kiek ji kariuomenės turi. Antra, juk tai yra normalus kasmetinis paleidimo kontingentas atsitarnavusių karių, kurių vieton imami naujokai. Tuo būdu aiškus melas, kad kariuomenė mažinama. Tai daroma tik Vakarams akis apdumti.

Trumpai

* Japonijos užs. reik. ministeris vyksta į JAV-bes, kur bus diskutuojami įvairūs abi šalis liečiantys klausimai. Tarp kita ko japonai kelia klausimą apie JAV-bių kariuomenės pasitraukimą iš Japonijos, nes esą pati Japonija jau turinti pakankamai stiprią kariuomenę, kad galėtų atsiginoti nuo kokio nors puolimo.

* Britanijoje pasiektas mažiausias bedarbių skaičius, kuris šiuo metu siekia tik 185.000 asmenų. Tai sudaro tik 0,9% visų darbingų žmonių.

* Raud. Kinijos min. pirmininkas pakvietė Japonijos min. pirm. atvykti į Pekingą ir aptarti atnaujintą diplomatinį bei ūkinių santykių.

* V. Australijos, P. Australijos bei Victorijos pakraščiuose keletą dienų siautė didelės audros su gausiu lietuvi. Padaryta daug materialinių nuostolių.

* Australijos generalinio štabo viršininkas pareiškė, kad Amerikos kariuomenės gali būti atgabenta į Australiją apmokymui džiunglių sąlygose australų įsteigtoje mokykloje Canungra, Queenslande.

* Rugpjūčio 17 dieną Australijos Federalinė vyriausybė paskelbė 35 mil. svarų viešą paskolą, už kurią bus mokama 4,5% palūkanų, jeigu pinigai investuojami 10-15 metų, ir 3/4 jeigu vieniems metams.

* Sovietų Rusijos spauda praneša, kad nukritus keleiviniam lėktuvui užmušta 25 žmonės, jų tarpė 10 norvegių moterų, kurios lankėsi Rusijoje kaip turistės. Tai pirmas atsitikimas, kad apie nelaimę viešai pranešama, šiaip gi Rusijoje niekad nieko "neatsitinka"...

* Vokietijoje, prie Stuttgarto, susidūrė du JAV-bių kariški transporto lėktuvai. Žuvo 67 kariai.

* Sydnejuje susidūrė du mokomieji lėktuvai. Užmušta 3 asmenys ir vienas sužeistas.

* JAV, Britanijos, Sov. Rusijos ir Prancūzijos užs. reikalų ministerių konferencija prasidės spalio 27 dieną Ženevoje. Tai busiantis Keturių Didžiųjų konferencijos tęsias. Bus svarstoma Vokietijos suvienijimo ir Europos saugumo klausimai.

* Liepos mėnesį Kenijoje užmušta 213 Mau Mau partizanų ir 63 paimti į nelaisvę.

* JAV-bių prez. Eisenhoweris pareiškė, kad JAV-bės negali svarstyti diplomatinį santykių užmezgimo su kom. Kinija, kol ji Jungtinių Tautų nutarimu laikoma karo kaltininke Korėjoje. Taip pat negali būti ir konferencijos spręsti Azijos problemoms.

* JAV-bėse nukrito keleivinis lėktuvas. Žuvo 30 keleivių.

* Rusai vėl paleido 73 austrų karo belaisvius. Visi nuskurę, išbadėję.

* Anglijoje, Kente, archeologai iškasė kaukuolę, kuri, kaip spėjama, esanti apie 270.000 metų senumo. Reiškia, tuo laiku jau gyveno kažkokie padarai Europoje.

* Raud. Kinijos saugumo organai areštavo 14 asmenų, kaltinamų "kontrevoliucine veikla prieš liaudies vyriausybę".

* Korėjoje, įgriuvus tiltui, per kurį važiuavo pilnas kareivių sunkvežimis, užmušta 10 kareivių.

* Sov. Rusijos min. pirm. Bulganas pareiškė Aukščiausios Tarybos posėdyje, kad prez. Eisenhowerio pasiūlytas nusiginklavimo planas, pagal kurį turėtų būti įvesta griežta kontrolė Sov. Rusijoje, Amerikoje ir kitur, Sov. Rusijai nepriimtinas.

KAIP MINĖJO LIETUVOS PAVERGIMO 15 M. SUKAKTĮ

Lietuvių laisvoji spauda ir liet. radijo valandėlės plačiai nušvietė tragiskuosius įvykius, kurie dėjosi prieš 15 metų Sovietų okup. Lietuvos žemėje. Ypač plačiai ir būdingai visą "liaudies seimo rinkimų", prašymo priimti į "tarybinių tautų šeimą" komediją ir Lietuvos laisvės užsmaugimo eigą pailiustravo AB iš Muencheno, perduodamas būdingesnius jų pačių žodžiais, užfiksuotais į plokšteles, Paleckio, Gedvilo, Sniečkaus ir kitų okupantų kvilinginių pataikūnų pareiškimus. Ir užsienyje vis plačiau suprantamas bei įvertinamas komunistinis teroras ir visokios jų pagal bolševikinės propagandos reikalavimus ruošiamos panašios demonstracijos ar iškilmės, turinčios pavergtųjų vardu dėkoti okupantams už jų laisvės bei gėrovės sugriovimą.

Lietuvos pavergimo 15 m. sukaktį su didžiu pompa paminėjo taip pat Lietuvos okupantai, įrodinėdami, kad, esą, lietuvių tauta "džiaugiasi tarybinės santvarkos įvedimu" ir esanti "dėkinga už brolišką TS tautų pagalbą vaduojant Lietuvą iš fašistinės okupacijos"... Liepos 20d. Vilniuje Gedimino kalne buvo uždegtas "pionierių laužas". Filharmonijos salėje buvo sušaukta "LTSR Aukšč. Tarybos iškilminga sesija", kurią atidarė Vl. Niunka. Į "garbės prezidiumą" buvo "išrinktas" Sov. S-gos kp. ck. prezidiumas. Gedvilas savo propagand. kalboje stengėsi garbinti okupantą ir įro-

dinėjo, kad garsusis "liaudies seimas" išreiškęs "vieningą Lietuvos darbo liaudies valią". Be kita ko, jis priminė, kad okup. Lietuvoje veikia 135 MTS, yra 70 taryb. ūkių ir 1.795 kol. ūkiai, "į kuriuos įsijungė 367.000 valstiečių ūkių", kad "dujų vamzdžiais iš Ukrainos numatoma gazifikuoti Vilniaus miestą" ir t.t. Dainų šventė liepos 21 d. Vilniuje Spartako stadione buvo pradėta giesme "Partija mūsų vairininkas". Pagrindinę kalbą pasakė K. Preikštas. Paskelbta suvažiavus apie 30.000 dainininkų bei meno savi-veiklininkų, kurie, papuošti tautiniais drabužiais, turėjo dėkoti pavergėjui ir dainomis bei žaidimais reikšt džiaugsmą per jėgą. *Liaudies šokių šventė* Liepos 22 d. paskelbta dalyvavus 211 kolektyvų, buvo sušokta apie 20 šokių, tarp jų ir "Kolūkie pirmininkas", pasirodžius per 1000 skudutininkų, apie 300 kanklininkų, giedojus paleistų su raud. pionierių kaklaraiščiais 2.000 vaikų chorą ir t.t. Tos rūšies propag. iškilmės, tariamai reikškusios partijai ir okupantams "padėką" už "parodytąjį tikrą kelią į laimę ir gėrovę", buvo taip pat suruoštos ir kituose didesniuose centruose. Panašus "beribis džiaugsmas" buvo taip pat pertransliuotas iš Talino ir Rygos. "Pravda" ir "Izvestija" ir kt. komunistų spauda panašų "džiaugsmą" pabaltiečių vardu paskelbė savo vedamuosiuose, nors iš tikro jie visai ką kita galvojo.

REIKŠMINGĄ SUKAKTĮ PRISIMENANT

1940 m. liepos 23 d. JAV Valstybės Departamento vardu Sumner Welles paskelbė spaudai tokį reikšmingą (Nr. 354) pareiškimą:

Paskiausiu metu didžiai svarbūs įvykiai yra pasireiškę trijose nedidelėse Pabaltijo respublikose: Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, kurių politinė nepriklausomybė ir teritorinis neliečiamumas buvo sąmoningai sunaikinti galingsnio kaimyno, jas priverčiant daryti skubius sprendimus.

Nuo to laiko, kai tik šių respublikų tautos susikūrė savo nepriklausomas ir demokratines valdymosi formas, amerikiečių tauta su didele simpatija ir palankumu stebėjo jų pasigėrėtiną pažangą, pasiektą nepriklausomo gyvenimo metais.

Jungtinės Amerikos Valstybės yra tvirtai pasiryžusios šių principų (teisingumo ir teisės) ir toliau laikytis, nes amerikiečių tauta yra įsitikinusi, jog šie principai, kuriais grindžiama JAV struktūra, turi būti taikomi taip pat tarptautiniam santykiavimui, idant tuo būdu būtų apsaugoti patys moderniosios civilizacijos pagrindai.

Nuo šio pareiškimo paskelbimo praėjo jau 15 metų, bet JAV šio nusistatymo tvirtai laikosi ir šiandien. Toks JAV tvirtas nusistatymas iškvepia mums pasitikėjimo ir sutvirtina išsilaisvinimo viltis.

Tuo metu JAV užsienio politikai vadovavo neseniai miręs C. Hull. Lietuvių tauta šio teisingo ir humaniško nusistatymo niekadoms neužmirš, o amerikiečių tautą, netekusią šio žymaus valstybės vyro, nuširdžiai užjaučia.

ATOMINĖS ENERGIJOS MOKSLININKŲ KONFERENCIJA

Rugpjūčio mėnesio pradžioje Ženevoje, Šveicarijoje, įvyko viso pasaulio atominės energijos specialistų mokslininkų konferencija. Svarbiausias vaidmuo tenka JAV-bių, Britanijos bei Sov. Rusijos mokslininkams. Dalyvauja daugiau kaip 1200 delegatų.

Sov. Rusijos prof. Blochincev papasakojo apie pirmą jėgainę, varomą atominė energija, kuri esanti pastatyta kažkur Rusijoje. Stotis esą pradėjusi veikti pr. metų birželio 27 d. ir gamina 5.000 kilovatų elektros energijos. Esą, elektros savikaina esanti kur kas brangesnė, negu gaunama kitose stotyse vartojanč kitokį kurą (anglis, naftą ir pan.). Tai esą dėl to, kad stotis esanti labai maža (greičiausia jos visai nėra... Red.).

JAV-bių Atominės Energijos Komisijos pirm. Lewis Strauss pareiškė, kad jau netolimoje ateityje atominė energija bus labai plačiai naudojama gauti elektros energiją, kuri busianti nepaprastai pigi.

Britų mokslininkai pareiškė, kad po dešimties metų Britanijoje jau veiks 17 atominė energija varomų jėgainių.

Žodžiu, visi mokslininkai yra nuomonės, kad prasideda visai naujas amžius — atominės energijos amžius (dabartinis buvo vadinamas elektros amžium). Atominė energija bus pritaikyta daugelyje gyvenimo sričių ir labai palengvins patį gyvenimą.

Ši konferencija tikrai gali duoti teigiamų vaisių, nes joje dalyvauja ne politikai, bet mokslininkai.

* *Ukrainiečiai emigrantai JAV-bėse* surengė demonstraciją prieš viešbutį, kuriame apsistojo tariamoji "kolchozinių" turistų delegacija. Plakate buvo užrašas: "Saugokitės rusų šypsenos!"

KARAS AR TAIKA

ŠVEICARŲ "DIE TAT": "PABALTIJO OKUPAVIMAS KARINIAIS SUMETIMAIS NEPATEISINAMAS"

Po Ženevos konferencijos pasitenkinimą reiškia jos rezultatais tiek Vakarai, tiek ir Sovietai. Britų užs. reik. min. Macmillanas net viešai pasidžiaugė, kad "dabar karo jau nebus." O am-čių žurnalistas St. Alsop patikslino: "Ženevoj priimtu tyliu susitarimu — "bent kol kas". Tačiau ne tokie optimistai pasirodė vokiečių komentatoriai, kurie dėl tos pastabos atsikirtė, jog dar esą per anksti šnekėti apie negalimumą karštojant karui kur nors prasidėti arba šaltajam visiškai pasibaigti. Panašiai po garsiosios Muencheno konferencijos su Hitleriu kadaise kalbėjęs ir tuometinis britų premjeras Chamberlainas, džiaugdamasis, kad buvusi "išgelbėta taika". Tačiau, vėlesnė praktika parodė, kad toks džiaugsmas buvo per ankstyvas. Esama ir daugiau pesimistinių balsų, ypač dar nežinant, ką duos šių metų rudenį numatytieji tarp Keturių Didžiųjų užs. reik. ministerių positimai, turį konkrečiai pavidalinti vyriausybių šefų jiems nustatytas gaires. Net ir pats JAV prezidentas Eisenhoweris, su savo pasiūlymu, kad amerikiečių lėktuvai galėtų laisvai daryti foto nuotraukas Sov. Sąjungoje, o Sovietai — JAV-se ir kad abu kraštai pasikeistų savo gynybiniais planais, tiesiog padaręs sprogusios bombos įspūdį, savo vėlesniame pareiškime, jau grįžus į Vašingtoną, išryškindamas pasitarimų reikšmingumą, betgi pabrėžė, jog laisvojo pasaulio valstybės ir toliau nemažins savo gynybinio pajėgumo. Britų "Manchester Guardian" nuomone, Maskva nori sumažinti įtampą, bet ir drauge išgauti juridinį patvirtinimą viskam, ką yra užgrobusi karo metais. Vokiečių "Der Spiegel" nuomone, Sovietai džiaugiasi taip pat, kad nebus karo, nes Amerika jų nepuls, o be karo, gražumu iš užimtųjų sričių jie nesitrauks. Kai kurie vokiečių radijo komentatoriai, esmingai apibūdinami Ženevos konferencijos išdavus, jas sutraukia į tokį sakinį: *faktiškai Ženevos konferencija pasitaravo tik tam, kad apsaugotų pasaulį nuo staigaus atominio užpuolimo; visa kita išsprę-*

tik ateitis. Kanc. Adenauerio pareiškimu, Rytų ir Vakarų pažiūros viena nuo kitos dar labai smarkiai skiriasi. Bet pasitaikantių nesutarimų ir negalima pašalinti vienu mostu — tai tebus įmanoma padaryti tik per ilgą laiką. Reikia atsidedus dirbti ir kantariai, viltingai laukti.

Kiek iš tikro toji karinė grėsmė yra reali ir ką rodo dabartiniai šioje srityje Rytų ir Vakarų jėgų santykiai?

Amerikietis žurnalistas J. Alsopas (Stewarto brolis), kuriam taip pat rūpi karinės temos, "Washington Post" š.m. liepos 19 d. numeryje pastebėjo, kad Sovietai atvyko į Ženevą su pačia didžiausia karine pajėga, kurią Sov. Sąjunga yra kada nors turėjusi. Chruščiovo įspėjimas, paskelbtas liepos 4 d. Maskvoje, kad Sovietai nėra tokie silpni, pasirodė, buvęs tikras. J. Alsopas smulkiai išdėsto, kaip Sovietai, ypač pasinaudodami per pastaruosius 12 mėn. tiesiog revoliucine aviacijos plėtra, surinkę pakankamai medžiagos visiškai sunaikinti JAV-bėms. Išsigandę kylančios sovietinės karo jėgos, jau ir tie kraštai, kuriuose yra amerikiečių aviacijos bazės, iš kurių jie gali lengvai pulti Rusiją, nebeporį ilgiau beužleisti amerikiečiams tas bazes, kad bolševikai karo atveju savo atominėmis arba vandenilio bombomis jų nesunaikintų. Taigi, pavojus tikrai yra realus ir didelis. Bet bolševikai kaip tik ir stengiasi šias priemones panaudoti savo tikslams pasiekti. Nobelio laureatas prof. Powell reiškia nuomonę, kad JAV turinčios greičiausiai 4.000, o Sov. Sąjunga — arti 1.000 atom. bombų ar kitokių užtaisų. 14 vandenilio bombų užtektų sugriauti Vokietijai, o 17 — Prancūzijai. Vokiečių "Der Spiegel" Nr. 29/55 rašo, kad JAV užpultos gintis atominiais ginklais. Šiuo metu JAV turinčios iš viso per 10.000 atominų bombų, atominų granatų ir kitokių atominų užtaisų. 1955 m. pagaminta 45 megatonų vand. bomba atstotų 1955

m. B-29 supertvirtovės tipo 11.250.000 lėktuvų galimą numesti bombų krūvį. Žurnalo apskaičiavimu, iš 335 per "Carte Blanche" operaciją numestų atominų bombų 268 nukrito vokiečių žemėje. Atsargiai apskaičiavus, tai reiškia, kad 1,7 mil. gyventojų buvo užmušti ir 3,5 mil. sužeisti. Kiek nukentėjo nuo radijo aktyvių spindulių, atomo specialistai negalėjo tiksliai apskaičiuoti. Vokiečių karinio eksperto Bonino nuomone, turi būti surasta priemonė, kaip padaryti neįmanomą Sovietų galimą staigų puolimą, taip pat reiktų užkirsti kelią ir sustabdyti staigų Sovietų šarvuotųjų dalinių prasisiveržimą. Šiuo metu bolševikai visokiais būdais stengiasi į savo pusę patraukti japonus ir vokiečius, kad tuo būdu galėtų žymiai susilpninti galimą Vakarų karinį pajėgumą. Tačiau kitose vokiečių spaudoje esama pranešimų, kad Vakarų atominis pranašumas ir aviacija toli prašoka sovietinę aviaciją ir atom. apginklavimą. Esą, turima žinių, kad per sovietinės vandenilio bombos sprogimus 1953m. sprogo ne tikroji bomba, bet tik tam tikri negalimi pergabenti įrengimai. Taip pat Sovietai negalį su savo tolimojo skridimo bombonešiais, net ir sprausminiais, efektyviau užpulti JAV. Sovietinis aviacijos apginklavimas sprausminiais bombonešiais dar truksiąs ilgus metus ir greičiausiai prašoksia sovietinio ūkio pajėgumą.

Š. m. liepos 3 d. Maskvoje buvo pats didžiausias Sovietų aviacijos paradas po karo

Parade dalyvavo 400 lėktuvų, tarp jų paties naujausio tipo milžiniški bombonešiai ir sprausminiai naikintuvai. Kaip pastebi am-čių žinių agentūra UP, paradas parodė, kad Sovietai savo aviacija jei jau neprašoka amerikiečius, tai bent su jais susilygino. Ypač didelį įspūdį padarė 12 sprausminių bombonešių, Vakaruose žinomų "Bison" vardu, kuriais gali būti nuneštos į paskirties vietą atominės ir vandenilio bombos. Parado žiūrėjo visi Sovietų vyriausybės nariai, taip pat indų ir jugoslavų štabų šefai, maršalai Mukheeris ir gen. leit. Zdenko Ulepic, be to, Maskvoje reziduoją užs. karo atstovai.

Sovietų Sąjungos ginklų gamyba

Sov. Sąjunga, kuri 1943-1945 kasmet pagamindavo apytikriai po 30.000 šarvuotųjų, 40.000 lėktuvų ir 120.000 pabūklų, nemaža jų pagamina ir dabar — bent nėra atsilikusi nei su stambiaja pramone, nei su karine, kaip kai kas norėtų įrodinėti. UP žiniomis, Sov. Sąjunga pastaraisiais mėnesiais didžiausioje paslapytyje rytinėje Vokietijoje stovinčius savo dalinius apginklavo naujais vidutinio dydžio šarvuočiais T54, galinčiais sėkmingai kautis su NATO dalinių turimais "M48 Paton" ir britų "Centurion III".

Varšuvoje Rytų bloko karinės organizacijos štabo karininkams šį rudenį numatyti kalbų kursai

Rusų kalba visiems karininkams yra privaloma. Kitos kalbos išmokti yra paskirstytos įvairiai: albanų armijos karininkai turės išmokti itališkai, bulgarų — turkiškai, vengrų — vokiškai, lenkų — prancūziškai, lenkų karo laivyno — angliškai, rumunų — prancūziškai ir čekų — vokiškai. Kalbų išmokimas paskirstytas pagal sritis, kur Rytų bloko karininkai numatomi galimame ateities konflikte pasiūsti.

Propaguojamos nakties kautynės

"New Herald Tribune" karinis bendradarbis A. E. Talbert skelbia, kad šiuo metu bolševikai pirmoj eilėj propaguoja nakties kautynes. Kaltindami ypač amerikiečius "ruošiant naująjį karą", bolševikai tuo tarpu patys kiek galėdami stiprina savo ginklo atsvarą. Prieš bolševikinį divizijų skaičių amerikiečiai šiuo metu gali mesti tik 18 divizijų su kai kuriais specialiomis formacijomis. Atlanto Pakto organizacija turi 48 divizijas, prie kurių Vokietija duos 14 divizijų. Tuo būdu sovietinių divizijų persvara yra žymiai didesnė. Kom. Kinijos vyriausybė giriasi, kad Kinija, turinti apie 12 mil. vien tik milicijos, karo atveju galinti mobilizuoti apie 80 mil. karių. Tai sudarytų 5.000 divizijų. Tačiau nepaisant to, vis ir vis Kinijoj atidengiama naujų sąmokslų.

Sovietinio laivyno ekspansija
"Neue Zuercher Zeitung" duoda (Pabaiga 3 psl.)

Lietuviai Pasaulyje

Brazilija

* *Tarptautinis eucharistinis kongresas*, kuriame dalyvavo ir nemažas lietuvių skaičius, buvo pradėtas didelėmis iškilmėmis. Pontifikalines mišias už kalinamuosius kardinolus, vyskopus ir tikinčiuosius atlikė amerikietis kard. Stritch. Prie pat didžiojo altoriaus per pamaldas stovėjo keturi gėlėmis papuošti tušti jų sostai. Popiežiaus delegatas Msgr. Masella ir kard. Spelmannas ragino ypač melstis už teisingą taiką. Už pavergtuosius 14 kraštų, tam skaičių ir už Lietuvą, buvo atlaikytos spec. pamaldos, kurioms vadovavo vysk. V. Brizgys. Įspūdingi buvo ir kryžiaus keliai.

* *Lietuvos religinio meno paroda* turėjo didelį pasisekimą. Ją surengė Lietuvos pasiuntinybė Brazilijoje, talpinama lietuvių patriotų. Tvarke P. Babickas. Atidarys parodą nacionalinės meno parodos mokyklų salėje vysk. V. Brizgys padėkojo brazilų tautai už svetingumą, o lietuviams — už jų pastangas taip gražiai atstovauti savajai tautai. Jo kalbą portugališkai išvertė kun. Valiukevičius. Į iškilmės atsilankė Lietuvos atstovas Rio de Janeiro Dr. F. Meieris, prelatai Balkūnas, Albavičius, Tulaba ir visa eilė kitų žmonių. Ir brazilai gyvai domėjosi ne tik lietuvių religiniu menu, bet ir pačios Lietuvos likimu bei dabartinėmis jos kančiomis. Paroda truko iki liepos 28 d.

J. A. V-bes

* *Liepos 17 d. Čikagoje* buvo suruoštas įspūdingas Darius ir Girėno skridimo per Atlantą minėjimas. Jį aplankė minios lietuvių. Tarp kitų vėliavų laisvai plevėsavu ir iš Lietuvos atvežta šaulių S-gos vėliava. Minėjime ypač gausiai dalyvavo karo veteranai, o daugiau kaip 50.000 amerikiečių stebėjo gatvėmis vykusias eitynes. Lietuvos konsulas Dr. P. Daudžvardis priminė lietuvių tautos didvyrišką kovą su bolševikiniais prispaudėjais. Minėjimas praėjo Darius ir Girėno testamentine dvasia: *nesigailėti savo jėgų Lietuvai!* Per iškilmes ypač šilta apie lietuvius ir Lietuvos bylą atsiliepė senat. Wiley, pabrėžęs, kad dabar ryšiai tarp Amerikos ir Lietuvos yra jau daug glaudesni. Jei ir visos Kremliaus tironų tamsybės būtų sutelktos užgesinti lietuvių širdyse vilties liepsną — jos vis tiek neužgesins, nes laisvės savajam kraštui siekia viso pasaulio lietuvių. "Taip, mes pažadame, — kalbėjo senatorius, — tam kovingam kraštui, Lietuvai, ir toliau savo draugiškumą, kad Lietuva vėl būtų laisva ir nepriklausoma". Senat. Wiley pabrėžė, kad Amerika kaip kovojo, taip ir tebekovos už laisvę; ji neišduos kitų kraštų, bet ryžtingai kovos su visais agresoriais, siekiančiais pavergti kitas tautas.

Amerikos lietuviai pasiuntė prez. Eisenhoweriui į Ženevą telegramą, prašydami tvirtai stoti už didžiuosius

principus, kurie įgalintų išlaisvinti ir Lietuvą.

* *Buv. JAV kongreso narys J. Ch. Kerstenas*, vadovavęs Komunistinei Agresijai Tirti JAV kongreso sudarytam komitetui, paskirtas specialiu prez. Eisenhowerio patarėju ir pakviestas dirbti į štabą kaip pravesti pavergtųjų tautų išlaisvinimą taikingomis priemonėmis. Kerstenas yra įteikęs visą eilę planų. Šiuo paskyrimu lietuvių spauda reiškia didelį pasitenkinimą. JAV prez. yra užtikrinęs ir įtakingą senat. Wiley, ir senat. Dirkseną, kad jis stengsis kiek galėdamas padėti pavergtosioms tautoms, tame skaičiuje ir lietuviams.

* *Kultūrininko ir žurnalisto K. S. Karpiaus* sukakties atžymėjimas Clevelande praėjo įspūdingai. Dalyvavo apie 130 žmonių. Į minėjimą buvo nuvykę A. Olis, naujasis ALTS pirm. Dr. S. Biežis, J. Bačiūnas, Vanagaitienė ir kt. Sukaktuvininkas yra daugiau kaip 25-rius metus redagavęs "Dirvą" ir lietuvių kultūrinėje veikloje išvaręs plačią vagą.

* *Lietuvos vaizdų albumo "Tėvynė Lietuva" II-ji leidimas*, susitarusi su autorium V. Augustinu, leidžia "Ateitis". Įvadą parašė prof. J. Brazaitis. Leidimas perredaguotas ir papildytas. Čikagoje įsisteigęs Lituanistikos Institutas nutarė išleisti prof. Šapokos parašytą veikalą "Vilniaus miesto istorija". Veikale peržvelgiama Vilniaus istorija nuo jo įsikūrimo laikų.

KOLUMBIJA

Kolumbijos Liet. Katalikų Komitetas pasiuntė prez. Eisenhoweriui į Ženevą telegramą, prašydamas imtis reikalingų žygių sustabdyti lietuvių tautžudybę, deportacijas į Sibirą ir atstatyti Lietuvos nepriklausomybę.

masi pasigaminti ar gauti 1.300 lėktuvų, 3.000 šarvuotųjų ir 100.000 autovežimčių. Ruošiamasi apginkluoti būsimąsias vokiečių 12 divizijų.

Kodėl Maskva ieško Vakarų pasitikėjimo

Šveicarų "Die Weltwoche" Nr. 1127/1955, svarstydamas tikrąsias priežastis, kodėl Maskva kaip tik šiuo metu ieško Vakarų pasitikėjimo, pastebi, kad galimas dalykas, jog su laiku kada nors ir bus sudaryta tokia rusų vyriausybė, kuri atstovaus teisėtiems rusų ir Rusijos interesams. Tačiau iki to dar toli šaukia. Per savo siautėjimo laikotarpį raudonieji diktatoriai vertė milijonus rusų piliečių kęsti badą, kai tuo pačiu laiku Sovietų vyriausybė, norėdama sukelti chaosą svetur kainų numušimu, eksportavo kitur grūdus: mat, tuo būdu tikėtasi lengviau praskinti kelių komunizmui įsigalėti visame pasaulyje. Šiandien prie valdžios tebėra tie patys vyrai, kaip ir seniau. Kai pasibaigus Antrajam Pasauliniam karui, JAV savo armijas beveik visiškai demobilizavo, o visame laisvajame pasaulyje nėra nė vienos žymesnės karinės pajėgos, tai Sovietai ne tik tebe-laiko milijonus ginkluotų karių, bet ir visą laiką stiprina savo ginklavimą, kad galėtų pasilaikyti pavergtą Rytų Europą ir reikalingu svoriu paremti, atėjus tinkamam metui, kiekvieną kitą savo imperialistinę - politikos pastangą.

Vakarų spaudoje ne kartą randa ma minint vieną ar kitą žymesnį karių pareiškimą apie netikėto karo ir staigaus užpuolimo galimumus, tačiau joje beveik nieko nėra šauna apie Sovietų karių pasisakymus, ką jie galvoja apie preventyvinį karą, kurio šalininkas yra ir marš. Bulganinas. Neseniai sovietinių šarvuotų dalinių vadas marš. Rotnisovas raudonarmiečių organe "Krasnaja Zvezda" paskelbė straipsnį, kuriame įsakiama pabrėžė netikėto staigaus puolimo reikšmę. Š. m. birželio 13, 14 ir 15 d.d. "Sov. Sąjungos didvyris" Damjnenkov per raudonarmiečių siųstuvą "Volga", kalbėdamas jų daliniams, stovintiems Rytinėje Vokietijoje, pastebėjo, kad, girdi, jei priešas privers kariauti, tai bus rimtas bandymas, kiek sovietų kareiviai yra pasiryžę ginti savo socialistinę tėvynę. Vokiečių spaudoje atkreiptas dėmesys ypač į šiuos žodžius: "jei mus priešas privers kariauti"... bet ne "jei mums priešas paskelbs karą". Š. m. gegužės 7 d. maskvinėje "Pravdoje" pirmasis sov. Sąjungos karo gynybos ministr. Pavlodotojas

OLANDIJA

Karalienė Juliana pasikvietė pas save 22 pabaltiečių ir jugoslavų vaikus, kuriuos pavaišino ir gausiai apdovanojo. Tai tremtinių vaikai, kurie buvo atvežti iš Austrijos į Olandiją praleisti vasaros atostogų. Olandai apmokėjo visą kelionę ir davė vaikams visą išlaikymą. Karalienė pakalbino kiekvieną vaiką, teiravosi apie jų gimtuosius kraštus, domėjosi, kur jiems geriau, svetur ar tėvynėje.

Tam tikras skaičius pabaltiečių, jų tarpe ir lietuvių vaikų, šią vasarą pakviesti praleisti atostogas Šveicarijoje, Danijoje, Švedijoje ir Norvegijoje. Jau šį pavasarį į Vokietiją buvo atvykę švedų organizacijų atstovai, kurie sutarė vasaros atostogoms paimti pabaltiečių vaikų. Susidaro graudus vaizdas, kai vaikai, pakviesti į svetinigas šalis praleisti vasaros atostogų, išvykdamai klausinėja savo tėvus: — O kada mes važiuosim į savo tėvynę Lietuvą? Vaikai vis negali suprasti, kodėl tėvynė taip ilgai palieka svetimose okupacijoje.

Venecuela

Venesuelos lietuvių skautų rūpesčiu Lietuvos augmenijai pažinti komisija, sudaryta iš V. Kuzavino, A. Barado ir A. Malskio, paskyrė premijas už atsiųstuosius komisijai atsakymus. Premijos teko B. Malskijai, P. Neniškiui ir A. Lesiūnaiti. Be piniginių premijų, buvo taip pat įteikti diplomai, kuriems nuolatos primins tėvynės Lietuvos gamtos grožį.

Vokietija

* *Ryšium su LB kartotekos išgrobimu iš Vokietijos krašto valdybos biuro Weinheime* spaudoj buvo taip pat paskelbta, kad, esą, ir "ligi šiol Michailovo komiteto repatriacijos raginimus gaudavo tie, kurie gauna ELTOS Informacijas". ELTA yra įgaliota prausti, jog toks teigimas nesutinka su tiesa. Jeigu kam nors iš ELTOS gavėjų ir būtų pasiūniama Michailovo komiteto "kvietimų", tai dar nereikia, kad jie būtų siuntinėjami tik pagal Inf. Tarnybos turimus E. gavėjų adresus, nes žymi adresatų dalis "pakvietimų" tikrai negauna.

* *Vietoj "Jaunimo Ratelio" lietuvių evangelikų jaunimas Vokietijoje* pradėjo leisti nauju vardu laikraštį — "Svečias".

marš. Vasilevskis visai aiškiai pabrėžė, kad Sovietų daliniai ir visų ginklų rūšių štabai yra apmokyti tokia dvasia, jog galėtų įvykdyti lemiamąsias ofenzyvines operacijas. Jei jau karas, jo žodžiais tarant, neišvengiamas, tai Sov. Sąjunga yra pasiruošusi pati pirmoji smogti priešui netikėtą smūgį, nelaukdama, kol jis pasiruoš kirsti pirmąjį smūgį.

Britų konservatorių parlamento atstovas Patric Maitland, komentodamas tą Vasilevskio pareiškimą, pabrėžė: vadinasi, Sovietų karinės pajėgos smogs pirma, negu bus paleistas pats pirmasis karo šūvis. Iš tikro tai yra tokia doktrina, apie kurią nebuvo girdėti net ir Stalino dienomis. Pasirodo, naujieji Kremliaus vadovai yra ne tik "išmaningesni", bet ir "realnesni" už Staliną, nors tas jų realizmas ir nėra suderinamas su jų viešai skelbiama ofenzyva už taiką. Tuo būdu ir Ženevoje teko svarstyti pasirinkimą tarp globalinės taikos ir globalinio chaoso.

Tuoju išgykite
PROSPER MERIMEE NOVELĖ

LOKYS

Šioje novelėje žymusis prancūzų rašytojas pasakoja apie Zemaitijos grafo Semetos šeimos tragediją.

"Lokys" gaunamas šiose vietose:
ADELAIDEJE — "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh S.A. ir sekmadieniais prieš pamaldas ir po pamaldų lietuvių parapijos bažnyčios salėje.

MELBOURNE — N. Butkūnas, 9 Cowper St., St. Kilda, o sekmadieniais prieš lietuvių pamaldas ir po pamaldų.

SYDNEY — E. Stašys, 17 Belmore ave. Belmore.

GEELONGE — L. Bertasius, 152 Watson St., North Geelong.

PERTHE — Kun. L. Kemėšis — prieš lietuvių pamaldas ir po pamaldų.

Kitur gyvenantieji tautiečiai prašomi užsakymus siųsti tiesiog leidyklai.

Kaina 5 šilingai (siunčiant paštu 5/6).

Šios novelės išleista nedidelis kiekis, todėl prašome nevilkinti su užsakymais.

KARAS AR TAIKA

(Tęsa iš 2 psl.)

duomenų apie sovietinio laivyno ekspansiją. Dienraštis rašo, kad per britų karalienės Elžbietos II vainikavimo iškilmės specialistai stebėjosi Sovietų naujaujosio tipo kreiserio "Sverdlov" pasirodymu. Dienraštis toliau mini naujus modernius Sovietų karo laivus "Admirolas Ušakovas" ir "Admirolas Nachimovas" ir reiškia samprotavimų, kad rusų laivų statyklos nuo 1948 m. iš viso stato 15 didžiųjų kreiserių ir greičiausiai daugiau kaip 60 naikintojų. 1960 m. Sovietų laivynas turės apyvartoj 50 naujų kreiserių, kai tuo tarpu visa eilė anglosaksų laivų turės būti išimti iš apyvartos. Sovietai atsidėję stato ir paties didžiausio tipo kovos laivus. Statomi 55.000 tonų dydžio du lėktuvnešiai, kurie greičiausiai bus sumontuoti Nikolajave. Manoma, kad jie bus paleisti į apyvartą 1958 m. gale. Tuo pačiu laiku iš šios rūšies karo laivų su amerikiečių vėliava plaukios "Forrestal", "Sarātoga" ir gal "Ranger" su 60.000 tonų, taip pat britų laivyne — "Arc Royal" su 38.000 tonų vandens išspaudimu. Dienraštis apžvelgęs sovietinio karo laivyno ekspansiją, pastebi, kad Sovietai nesitenkina tuo vaidmeniu, kurį jiems teko vaidinti per Antrąjį Pasaulinį karą, bet ir čia stengiasi įsistiprinti jūrose pasekdami Petro Didžiojo samprotavimais — kad kraštas, kuris turi žemyno kariuomenę, galima palyginti su žmogum teturinčiu tik vieną ranką, bet jei kraštas turi laivyną, tai jis panašus į žmogų su abiem rankom ...

Ką parodė operacija "Carte Blanche"

Neseniai Europoje buvo praveisti didžiausieji po karo NATO pajėgų oro manevrai, pritaikyti atominio karo metui. Buvo apskaičiuota, kad per vad. "Carte Blanche" operaciją būtų numestos 335 atom. bombos. NATO aviacijai buvo pastatyti nepaprastai sunkūs uždaviniai, kai teko lemiamų operacijų imtis išnaudojant ne tik valandų laiką, bet net ir minučių. Spauda išsamiai pavaizdavo, ką reiškia tų 335 atominų bombų numetimas per vieną savaitę. Ta proga taip pat buvo paskelbtas atomo specialistų mokslininkų atsisaukimas, kad per atominį karą nepaprastai nukentėtų visa žmonija: tiesioginių sprogamų būtų sunaikinta mažesnė jos dalis, bet žymiai didesnę dalį ištiktų visokios ligos ir kitokios negerovės. Šį

kartą nusiraminta — bent tuo, jog numestosios bombos buvo ne pačios didžiosios atominės ar vandenilio bombos, bet "Baby-A" kalibro, kurios pirmoji eilė buvo taikomos prieš aerodromams. Tuo pačiu metu viršum Prancūzijos buvo praveisti kiti manevrai, pavadinti "Regulus". Prancūzų dienraštis "Le Monde" įvertino, kad šie manevrai, turėjusieji apsaugoti Prancūziją nuo netikėtų priešų puolimų iš oro, laikomi pavykusiais. Iš 400 mašinų, kurios puolė Paryžių, 325 buvo nuvytos jau šiaurės Prancūzijoje. Išvada: naujas Pearl Harbour vargu galimas. Dabartinė prancūzų radaro sistema užtikuoja prieš lėktuvus net 14.000 m. aukšty ir 200 km. atstumu. O šiuo atžvilgiu NATO valstybių padėtis yra kur kas pranašesnė už Rytų bloko. Prieš aviacija pirmiausia puola svetimą aviaciją ir jos aerodromus, paskum — kitus kariuomenės telkinius ir po to — pramonę.

Ryšium su tais manevrais užsienio spaudoje rašo, kad amerikiečiai turi dar naujesnio tipo atominų ir vandenilio bombų, galingesnių už visas anksčiau pademonstruotąsias. Europinė spaudoje nurodoma, kad am-čių spec. bombonešiai, paruošti kiekvienam netikėtumui, nenorėdami susilaukti antrojo Pearl Harbour, kur nepaskelbus net karo japonų aviacija kirtu smarkų smūgį am-čių karo laivynui, dieną naktį budi, kad prireikus, galėtų lemiamą kirtį smogti pirmieji. Todėl, kaip pažymima, svarbiausia Sovietai taip ir šaukia prieš atominis ginklus, siūlydami palikti tik tokius, kur būtų ypač žymus jų pranašumas. Vienas japonų aviacijos žurnalas paskelbė smulkius duomenis apie amerikiečių supersprausminį lėktuvą "F-100 A", galintį kilti per minutę 3.600 metrų greičiu. Amerikiečių aviacija apie šios rūšies naikintuvą nieko neskelbė, laikydama jo buvimą griežčiausioje paslapyje. Dėl to amerikiečių žurnalas "News-week" paklausė: jei jau japonai gali tai paskelbti, tai kodėl apie jį nieko nesakoma Amerikoje? Nebent norint, kad pirma tai sužinotų ir paskelbtų Sovietų slaptoji tarnyba ...

Prieš kiek laiko Vokietijoje lankęsis lordas Ismay, kalbėdamas apie šiaurės Atlanto pakto pajėgas, pabrėžė, kad Vokietijos įsijungimas į Vakarų gynybą yra labai svarbus žygis į taikos išlaikymą. Atlanto pajėgos vis stiprėja. Ir Vak. Vokietija ruošiasi turėti savo naująją armiją. Tam tikslui pareikalauta 500 kareivinių, rūpinan-

Kovos neturime nutraukti

KETURIŲ DIDŽIŲJŲ KONFERENCIJAI PASIBAIGUS

Dešimčiai metų praėjus nuo Potsdamo konferencijos buvo ir vėl susirinkę didžiųjų valstybių galvos; šį kartą dalyvavo ir Prancūzija, kaip ketvirtasis narys. Beveik visa pasaulinė spauda ir atsakingi politikos vairininkai skelbė, kad šis įvykis gali sudaryti istorinį posūkį ir lemti tolimesnį pasaulio likimą. Kaip pagrindinis Ženevos konferencijos tikslas buvo nusakoma, kad ji turinti sumažinti šių dienų susidariusią politinę įtampą, pašalinti naujo karo grėsmę ir atidaryti vartus į pastovią taiką.

Kadangi Lietuva buvo paskutiniojo karo ypač smarkiai paliesta, tai Ženevos konferencija buvo labai svarbi ir mums.

Kalbant apie Ženevos konferencijos darbus, tenka pasidžiaugti, kad JAV prezidentas Eisenhoweris savo įžanginėje kalboje pavergtųjų tautų išlaisvinimo reikalą išskėlė kaip vieną iš pagrindinių įtampai sumažinti sąlygų.

Pasisakydamas prieš šio JAV prezidento siūlymo svarstytinumą, Sovietų Sąjungos delegacijos vardu Bulgarijos apsiriboję pavergtųjų adresu pastaba, kad, esą, "liaudies demokratijos" įsivedusios dabar jų turimą santvarką laisva valia ir kad Ženevos konferencija kištųsi į minimųjų valstybių vidaus reikalus, jei imtųsi svarstyti toje santvarkoje gyvenančių tautų reikalus. Bulgarijos baigė, kad niekas į Ženevos konferenciją susirinkusiųjų nėra įgaliojęs šį reikalą kelti ir svarstyti.

Ženevos konferencijos metu kiekvienos vyriausybės galva tik deklaravo sutartais reikalais savo nusistatymus — jokių diskusijų nebuvo. Galima tik pasigesti, kad ir Prancūzija ir D. Britanija savo viešuose pareiškimuose pavergtųjų išlaisvinimo JAV pavyzdžiu neiškėlė. Tenka taip pat apgailestauti, kad, Sovietams pasipriešinus, nustatant Ženevos konferencijos darbotvarkę, pavergtųjų išlaisvinimo klausimas į darbų tvarką nebuvo įtrauktas. Kaip žinoma, Ženevos konferencijos darbotvarkę nustatyti buvo sutarta pavesti Keturių Didžiųjų užsienio reikalų ministeriams.

Ženevos konferencija baigėsi direktivų paskelbimu keturiems užsienio reikalų ministeriams, kurie turės susirinkti šių metų spalio mėn. naujon konferencijon, kurioje jau bus svarstomi konkretūs siūlymai: a) saugumo ir Vokietijos apjungimo, b) nusiginklavimo ir c) santykių tarp sovietinio ir laisvojo pasaulio praplėtimo. Šioje darbotvarkėje pavergtųjų išlaisvinimas tiesiog nefigūruoja.

Vertinant Ženevos konferencijos išdavas, tenka konstatuoti, kad konferencijos metu vaizdžiai išryškėjo, jog tarp laisvojo ir sovietinio pasaulio visais išskeltaisiais reikalais esama esminų, didelių nuomonių skirtumų, Sovietų siūlymai yra perdėm nukreipti į dabartinės padėties išlaikymą ir garantijų išgavimą, jog ne tik jėga, bet ir žodžiu iš laisvojo pasaulio pusės nebus kėsinamasi šią padėtį pakeisti. Iš visų Sovietų siūlymų prasikiša aiškus jų siekimas savo imperialistinius laimėjimus įtvirtinti ir įvairiomis priemonėmis demonstruoti pasauliui savo tariamąjį taikingumą. Pasitarimų eigoje Sovietai nėra išskėlę nė vienu konferencijoje iškelto reikalo jokio siūlymo, kuris sudarytų pagrindą tikėti, kad Sovietai yra iš esmės linkę keisti savo ligišolinę grobimų politiką ir būtų linkę ieškoti teisingumu bei teise pagrįstų sprendimų.

Pavergtųjų tautų likimo reikalu konferencijos eiga įrodė, kad Sovietų paskutiniu metu dažnai kartojami pareiškimai, sakysime, Pabaltijo valstybių atžvilgiu, esą, toms tautoms nepriklausomybės laikais "liūdna vasalų dalia kapitalistiniams kraštams vergauti buvo skirta," o raudonajai armijai okupavus šiuos kraštus, "liaudies pasipiktinimo banga nušlavė antitautinę reakcinę santvarką", yra ne atsitiktiniai, bet atvaizduoja Sovietų paslėptus siekimus agresijai pridengti.

Tuo būdu Ženevos konferencijos proga tik pasitvirtino, kad mums labiausiai rūpimu reikalu — pavergtųjų tautų išlaisvinimo — Sovietai nė nemano taikyti jų pačių po Belgrado viešagės skelbiamų šūkių, kad kiekviena tauta turi teisę laisvai apsi-

spręsti ir pati pasirinkti sau tinkamą valstybinę formą. Sovietų teigimu, pavergtosios už geležinės uždangos esančios tautos jau, esą, laisvai apsisprendusios, ir Sovietų naujieji šūkiai nebent tinka tik šioje geležinės uždangos pusėje gyvenančioms tautoms.

Kalbant apie mūsų pasirengimus lietuviškoje plotmėje, tenka apgailestauti, kad, nepaisant VLIKo pastangų, prieš Ženevos konferenciją VLIKo pirmininko pasitarimas su diplomatais neįvyko, ir nebuvo pasiekta nei vieningo nusistatymo, nei vieningo klausimo pastatymo.

Kaip žinome, VLIKas pritarė ir rėmė Pavergtųjų Europos Tautų Seimo sesijoje Strasburge visų pavergtųjų vieningai priimtą nusistatymą, kad dabartinės pasaulinės įtampos sumažinti be Sovietų pavergtųjų tautų išlaisvinimo yra neįmanoma, kad daugiau kaip 100 mil. europiečių pavergtumas sudaro vieną iš pagrindinių šios įtampos priežasčių, kurios nepašalinus, negali būti nei taikos, nei ramumo. VLIKas buvo įsitikinęs, kad Ženevos konferencijoje — ar mums norint ar nenorint — pavergtųjų, taigi ir Lietuvos reikalas neturėtų būti apeitas, nes jis organiškai siejasi su visa šios konferencijos problematika. Vykdomosios Tarybos buvo nutarta atskirų memorandumų neteikti, o remti ALTos ir Pavergtųjų Tautų Seimo buvo prašoma, kad Ženevos konferencijos proga būtų imtasi žygių padaryti galą Sovietų okupacijai ir leisti pasisakyti laisvais rinkimais, tuo būdu sudarant sąlygas atsistoti vyriausybei, atitinkančiai tautos valią. Numatant VLIKo ir diplomatų pasitarimą VLIKo turėta galvoje, kad mūsų diplomatai Pavergtųjų Tautų Seimo rezolucijas paremtų ir įteiktų vyriausybei, prie kurių jie yra akredituoti. Mūsų žiniomis, šių rezolucijų mūsų diplomatiniai atstovai neįteikė. Ten, kur mūsų diplomatiniai atstovai ryšium su Keturių Didžiųjų konferencija įteikė notas, kiek mūsų notų turinys yra žinomas, jie yra dėstę Sovietų agresijos neteisėtumą, nurodę lietuvių tautos pasipriešinimą Sovietų užmačioms ir prašę nepripažinti Sovietų okupacijos padarinių ir nesudaryti jokių sutarčių, kurios įteiktų ar pratęstų Lietuvos pavergimą.

Pačioje Ženevoje konferencijos metu visos trys Pabaltijo valstybės turėjo savo stebėtojus, kurie visą laiką tarp savęs palaikė glaudžius ryšius ir buvo pasiruošę viskuo padėti, jei būtų buvę pradėti svarstyti pavergtųjų

tautų reikalai. Nežinant, kas Ženevos konferencijos metu užsienio reikalų ministerių pasitarimuose, kurie vyko uždromis durimis, buvo šiuo ir kitais reikalais kalbama, galima tik apgailestauti, kad laisvojo pasaulio buvo lengvai pasiduota Sovietų įtaigojimams išjungti pavergtųjų padėties svarstymą.

Po Ženevos konferencijos darant išvadas mūsų tolimesnei veiklai, tektų atžymėti:

1. Mūsų išlaisvinimo kova turi būti suintensyvinama ir toliau tęsiama visomis priemonėmis per Pavergtųjų Europos Tautų Seimą apjungiant visų pavergtųjų pastangas ir ypatingai glaudžiai bendradarbiaujant su mūsų kaimynais latviais ir estais.

2. Didžiausias visų pavergtųjų dėmesys turi būti nukreiptas laimėti viso laisvojo pasaulio valstybių palankumui, kad visas demokratinis pasaulis vieningai nustatytų Sovietams reikavimą grąžinti pavergtosioms tautoms laisvę. Reikia visais būdais stengtis, kad nebūtų sudaryta su Sovietais jokių susitarimų, kurie garantuotų Sovietų sudarytąją padėtį ir grėstų pavergimą pratęsti.

3. Artimiausiu metu turėtų būti nuodugnai peržiūrėta ir sukonkrečiuota mūsų tolimesnės veiklos programa atkreipiant dėmesį į Ženevos konferencijos patyrimus. Turėtų būti ir toliau siekiama mūsų laisvinimo veiklą suderinti su visais kitais veiksniais. Turint galvoje, kad VLIKą sudarančių grupių yra nutarta šį rudenį šaukti JAV-se VLIKo sesiją praplėstu atstovavimu, ši proga turėtų būti panaudota artimiausiam laisvinimo programai nustatyti.

Niekas nelaukė, kad Ženevos konferencija jau atneš mums išlaisvinimą. Neigiamas Sovietų nusistatymas pavergtųjų atžvilgiu buvo žinomas. Ženevos konferencija tik patvirtino, kad jis nėra pakitęs ir kad Sovietai tuo požiūriu kaip buvo, taip ir yra nepaprastai užkietėję. Visiems pavergtiesiems dar daugiau paaiškėjo, kad tik padvigubinus pastangas, tik vieningai visiems veikiant galima tikėtis Sovietus priversti išsižadėti jų imperialistinių siekimų ir pasitraukti iš okupuotųjų kraštų. Bet kurie kompromisiniai sprendimai kaip buvo, taip ir turi likti nediskutuotini. Tik laisvės ir nepriklausomybės grąžinimas visiems pavergtiesiems gali sudaryti tvirtą pagrindą visuotinei pastoviai taikai.

(Elta)

ARBATA GERTI SVEIKA

Didžiausi kavos mėgėjai tur būt yra amerikiečiai. Jie geria kavą rytą ir vakarą, vidurdienį ir vidurnaktį. Kava savyje turi kofeiną, tam tikros medžiagos, kuri žmogaus organizmą veikia stimuliuojančiai ir paskatina širdies plakimą. Šitoks stimuliuojimas nėra visai geras dalykas ir apie kavos kenksmingumą savo laiku buvo gana daug ginčytasi. Žmonėms, turintiems širdies ligą, kava nesveika gerti. Tačiau, nežinūrint kavos kenksmingumo ir gana aukštos kainos, amerikiečiai kavos sunaudoja labai daug.

Kiti kraštai pirmoje eilėje vartoja arbatą. Arbata taip pat savy turi stimuliuojančios medžiagos, vadinamo teino, bet teinas yra silpnesnis už kofeiną. Arbatos mėgėjai tvirtina, kad arbata šaltam klimatai žmogų sustiprina, šiltame klimatai ji atvėsina ir nuodoldo troškulį, be to, arbata ramina nervus ir atgaivina organizmą.

Anglai, kurie yra didžiausi arbatos mėgėjai, sako, kad arbata padeda nugalėti šaltį ir drėgmę. Anglai arbatos paruošimui skiria daug dėmesio. Jie negeria arbatos kaip amerikiečiai — pamirkę į karštą vandenį arbatos maišuką. Toks arbatos parengimas angliui yra nepriimtinas. Anglai arbatos užpila labai karštu, verdančiu vandeniu ir palaiko, kol arbata "prisi-trauks". Tokią arbatos esenciją kiekvienas įsipila į savo stiklinę pagal skonį — daugiau ar mažiau šaukštelių.

Panašiai kaip anglai, taip ir lapiai (jie gyvena šaltam klimatai, pačioje Suomijos šiaurėje) sako, kad arbata šildo. Ilgomis žiemos naktimis lapių

šeima susirenka apie arbatos virdulį ir siurbia arbatą.

Arabai, kurie gyvena karštame klimatai, sako, kad arbata atvėsina ir nuramina troškulį. Taip pat ir kitos šilto klimato tautos mielai geria arbatą kaip vėsinantį gėrimą.

Arbatos medis yra gana aukštas — iki 3 pėdų. Jauni arbatos lapai tinka arbatžolėm. Kad medis turėtų daugiau lapų, arbatos medžiagai dar jauni yra karpomi ir auginami kaip šakoti krūmai, 2-5 pėdų aukščio. Toks arbatos krūmas duoda lapų arbatžolėms per 50 metų. Arbata auga Rytų Azijoje, Indijoje, Ceilone, Formozoj, Japonijoje ir Kinijoje. Nuo senų laikų arbata buvo mėgiama gėrimas Japonijoje ir Kinijoje, ir iš ten ji atkeliavo į Europą. Iš pradžių europiečiai nelabai žinojo kaip arbatžoles vartoti. Pasakojama, kad viena žymi Anglijos moteris, norėdama nustebinti savo svečius tuo nauju valgiu iš Azijos, išvirė arbatžoles, vandenį nupylė, o arbatžoles pakepino ant sviesto ir padavė svečiams pasigardžiuoti.

Irgi "motina"

Baltplaukė restorano padavėja Patricia Godbee, kuriai panūdo padavėjos amatas, nutarė pelnytis kasdieninę duoną iš "motinystės" verslo, užsitūpdama fotelyje žąsies kiaušinius. Po dvidešimt aštuonių dienų "perėjimo" tapo trijų žąsiukų "motina", gaudama premijos 300 dolerių ir, suprantama, neapsiėjo ir be fotoreporterų, o po to jau ir pasipiršimų "motinai" nebetrūko...

Nelė Daniušytė

A U D R A

Horizontų toliuos pasiklydo akys
Ir sudužo širdys bangų užesy.
Audrų sūkuriuose jėgų nebetekę,
Neviltyje raudam, Dieve, kur esi?

Kaip pakrantės smėlis mūsų dienos
[trupa
Ir naktys įsuptos skraistėn debesų.
Po Tavo žaizdotų kojų mes suklupę,
Meldžiame ateiki, be Tavęs baisu.

Balti debesėliai kaip pavargę avys
Gulasi į klonius po dienos kaitrą.
Apgaulingo džiaugsmo taurę paraga-
[vė,
Sielvartan vis krentam, o širdy aitrū...

Prakeikimo žodžiai akmenimis krenta,
O sunkios kelionės galo nematyti.
Kada gi pasieksim atpirkimo krantę,
Kada nušvies taką mums žvaigždė
[skaisti?]

Rusai naikina Austrijos miškus

Prieš pasitraukdami iš Austrijos, rusai skuba kiek galima daugiau išsikirsti ir išsigabenti Austrijos stalybinio miško. Kiekvieną dieną ne mažiau kaip 20 sunkvežimių pakraunami pirmos rūšies stalybinės miško medžiagos ir gabenama per sieną į Vengriją. Niekas nepadeda Austrijos vyriausybės protestai nei prašymai.

* Argentinooje admiralas S. T. Calderon nuteistas iki gyvos galvos kalėjimu už organizavimą paskutiniojo sukilimo prieš Perono vyriausybę. Sukilimo metu užmušta 300 žmonių, o sužeista 2.000.

Š I S — T A S

* Vokiečių ugniakalnių tyrinėtojai apskaitė, kad per paskutinius dvidešimt metų Vezuvijus 100 metrų sumažėjo, bet Etna tuo tarpu 200 metrų tapo aukštesnė.

* Amerikos mokslininkas Newmann dėstė, kad Amerikoje, pietinėje ir šiaurinėje, juo toliau nuo pusiaujo, nuo tropinių sričių, juo gyventojai yra aukštesni. Šaltesniame klimatai esą žmonės aukštesni ir tvirtesni. Amerikiečių vaikai, kurie iš šiaurės persikėlė arčiau prie tropinių sričių, truputį mažta. Aukštį matuoja pagal stuburkaulio ilgį. Esą tropiniuose kraštuose stuburkaulis vidutiniškai yra 76,2 — 81,3 cm, o šiaurinės ar pietinės Amerikos tolimuosiuos nuo pusiaujo kraštuose 88,9 — 92,7 cm.

* Vienas Airijos gydytojas paskelbė, kad blondinių moterų skaičius mažta. Prieš 60 metų du trečdaliai briačių buvę blondinės, dabar jų tik ketvirtadalis, priskaitant prie jų dar ir nusidažiusias. Skandinavijos kraštuose blondinas plaukas taip pat dingsta. Jis labiausiai laiksis žemės ūkio kraštuose. Tokių esą dabar daugiausia Kanadoje — 41%.

Kada Amerikoje buvo pirmą kartą švenčiama Darbo Diena?

1882 metais, kai "Darbo Ritericia" pravedė šios dienos šventę. Tačiau tik 1894 m. Kongresas tą dieną paskelbė tautiniu šventadieniu.

DĖMĖSIO!

Lietuviškas krupnikas ar degtinės

Pomeranz, Styvinė, Stumbrinė — nepamainoma šaltomis žiemos dienomis! Reikalaukite hoteliuose tikrai Ernstan Bottling Co. Ltd. su Amerikos Ereliu ant etiketės.

LIETUVISKA MUZIKA NAMUOSE

Būdami toli nuo Tėvynės galite girdėti savo namuose gerųjų dienų prisiminimui lietuvišką muziką, užsisakę Lietuviškas Plokšteles. Plokštelių kaina, įskaitant ir persiuntimo išlaidas, — 8/6. (Kelios, sąrašė pabrauktos, 11 š.). Pristatymas užtikrintas. Prašykite plokštelių sąrašo — Dainora Daunoraitė, 49, Thornton Av. London W. 4, England.

Svarutėliam fabrike, stoviničiame prie Pearl River, N.Y., lėtai sukasi 1,5x3 m dydžio būgnas, džiovindamas keistai atrodančią, bet nuostabią veikiančią tešlą.

"Kiekvienas būgno apsisukimas gražina sveikatą šimtui žmonių", sako vienas fabriko technikų. Iš tos tešlos gaunamas aureomycinas, nuostabią veikiančią vaistą iš visų pasirodžiusių po penicilino.

Jis veikia prieš daugelį ligų, pvz., gripą ir skarlatiną, kurias sukelia mikroskopinės, į virusus panašios bakterijos, kurių penicilinas nepajėgia įveikti. Tačiau toje pačioje tešloje pastebėta ir kita įdomi substancija. Sušerta gyvuliui, ji paskatina nuostabią greitą to gyvulio augimą; pvz., kiaulės, į kurių pašarą įmaišoma šios substancijos, per tam tikrą laiką priauga 50% daugiau, negu normaliai.

Brangesnis už auksą

Aureomycinas (aureus — auksinis), dažnai vadinamas tiesiog "auksu dulkiams", leidžiamas rinkon kapsulių pavidale, ir spalva yra labai panašus į taurinį metalą. Tačiau iš tikrųjų šis vaistas yra tris kartus brangesnis už auksą. Viena jo ūncija detalines prekybos kaštuoja apie 107 dolerius, o aukso uncijos kaina JAV vyriausybės yra nustatyta 35 dol.

Į rinką aureomyciną maždaug prieš pustučių metų išleido Lederle Laboratories, Inc., vienas iš American Cyanamid Co., skyrių. Kaip penicilinas, jis yra vienas iš tų antibiotinių vaistų, kurie pastaraisiais metais medicinoje sukėlė tikrą revoliuciją. Jie gaminami iš grybelių, kurie auginami dideliose, specialiose kubiluose. Dar prieš aštuonetą metų tų pelėsių paslaptis tebuvo žinoma tik keliems mikrobiologams, o šiandien rinkoje jau yra apie pustučius šios rūšies vaistų. Vien tik amerikiečiai seniausio šios grupės vaisto penicilino per metus suvartoja apie 75 tonas.

Yra vilčių, kad ir "auksu dulkių"

kaina ateity kris, kaip jau nukrito penicilino kaina. 1943 metais, penicilinui pasirodžius rinkoje, jo urmo kaina siekė 20 dolerių. Šiandien, suradus pigesnius gamybos metodus ir padidėjus produkcijai, tas pats kiekis tekastuoja tik keturis centus.

Gamintojas slepia, kiek dabar pagaminama aureomycino, tačiau iš gerai informuotos pusės patiriama, kad produkcija siekianti 2-3 tonas per mėnesį. Pačios Lederle firmos pareiškimu, aureomycino gamybą norima kiek galint greičiau padidinti.

Nepaprastai didelė paklausa

"Kiekvieną mėnesį mums reikia vis daugiau ir daugiau aureomycino gripu ir plaučių uždegimams gydyti", sako vienas didžiausių New Yorko ligoninės gydytojas. "Daugeliu atvejų, kur anksčiau buvom visi bejėgiai, dabar, panaudojus šį vaistą, sulaukiam netikėtai gerų rezultatų. Net ir provincijos, kaimų gydytojai šio vaisto kaskart reikalauja vis daugiau."

Viena iš svarbiųjų aureomycino savybių yra jo nepaprastai plati veikimo skalė prieš įvairiausias ligas. Miestų didžiosios ligoninės normaliai turi visus laboratorinius įrengimus, reikalingus ligoms iširti, tačiau mažai privačiai praktikai tai nėra įmanoma. Aureomycinu gi galima neklystant pacientus gydyti, net nežinant tikrojo ligos sukėlėjo, nes jis juk veiksmingas prieš daugumą bakterijų.

Pirmieji laimėjimai

Pirmą kartą aureomycinas buvo panaudotas mažam berniukui, kuris gyveno netoli Lederle laboratorijos ir buvo susirgęs vadinamąja "Rocky Mountain" dėmėtąja šiltine. Ši liga,

— Aureomycinas —

VEIKSMINGESNIS UŽ PENICILINĄ

kurią sukelia maža "Rickettsien" grupės bacila, dažniausiai baigdavosi mirtimi, nes jai nugalėti neturėta jokių vaistų. Tačiau aureomycino dėka vaikas per keletą dienų pasveiko.

Vėliau vienas Cyanamid Co. tarnautojas susirgo vadinamą fiedlandiniu plaučių uždegimu, kurio 95% atvejų būdavo mirtini. Nieko negelbdavo nė penicilinas, nė kiti vaistai. Buvo išbandytas aureomycinas, ir tarnautojas pasveiko.

Nuo tada aureomycino nugalėtų ligų sąrašas pradėjo labai staigiai ilgėti. Jame minimos įvairios smegenų plėvės uždegimo "meningitis" rūšys, į gripą panaši virusinė liga, vadinama "Q-šiltine", Bango liga, kuria per metus suseraga apie 30.000 žmonių, užsikrėsdami nuo sergančių karvių, amebų dezinterija, įvairios odos ir lytinės ligos, įskaitant net penicilinui atsparią gonorėją. Taip pat yra vilčių, kad jū bus galima gydyti eilę tropinių ligų, jų tarpe ir P. Afrikos "erkių šiltinę".

Gyvuliui ir žmogui

Kaip aiškėja, aureomycinas yra veiksmingas ir prieš gyvulių ligas, nors veterinarinės medicinos rinkoje jis dar nepasirodė. Jis gerai veikia prieš du mirtinuosius paukštijos priešus — coccidiosis ir papūgų šiltinę. Jis gydo tam tikrą rūšį šiltinės, kuri apninka kailių pramonei vertingus šinšilus. Šunims padeda nugalėti antirines infekcijas, sekančias šunų marą ir dažniausiai pasibaigiančias mirtimi. Aureomycinas taip pat yra geriausias ligi šiol žinomas vaistas prieš karvių tešmenų infekcijas.

Prieš rentgeno ligą

Viena įdomiausių aureomycino sa-

vybių yra ta, kad jis gerai veikia prieš susirgimus, kylančius nuo rentgeno sužalojimų. Šią ligą sukelia per stiprus rentgeno spindulių arba radioaktyvių substancijų veikimas. Šunes, į kuriuos buvo sušvitinta šiaip jau mirtina spindulių doza ir vėliau duota jiems aureomycino, parodė mažą ligos simptomų. Pasisekė sustabdyti net kraujavimus, kurie prasidėdavo, regeneruojantis rentgeno spindulių sužalotoms ląstelėms. Joks antibiotikas ligi šiol tuo atveju nebuvo veiksmingas. Tik mokslininkams dar nėra aišku, koku būdu aureomycino gydymo ji galia šiuo atveju pasireikšti.

Ir vaistas serga

Pelėsius, iš kurių gaunamas aureomycinas, yra labai sunku auginti, kaip ir kokių retą orchidėją. Gamybos pradžioje pas Lederle vos neįvyko katastrofa. Aureomyciną gaminęs grybelis susirgo kažkokia sava virusine liga. Infekcija apniko ir tas grybelio kolonijas, kurios jau buvo fermentacijos aparatuose. Reikėjo kuo skubiausiai suorganizuoti mikrobiologų štabą, kad jie išaugintų virusams atsparią grybelio rūšį ir surastų būdus ateity grybelių kolonijoms nuo ligų apsaugoti.

Iš aureomycino grybelio dar gaunamas vienas šalutinis produktas, būtent svarbus gyvulių pašaras, vadinamas APF (animal protein factor). Šis APF gaunamas ir iš kitų antibiotikų veikiančių grybelių, pvz., iš tų, iš kurių gaminamas streptomycinas ir chloromycetas, tačiau pirmasis turi vieną svarbią savybę, kurios antrieji

(Pabaiga 6 psl.)

NESUPRATO DRAUGO NEMIGOS

— Bala žino, kokia nemiga signalai buvo mane užpuolusi. Visą laiką varčiau nuo vieno šono ant kito. — Eil. Skurga skundėsi savo draugui.

— Taip vartaliuodamasis, žinoma, ir aš neužmigčiau. Reikėjo ramiai gulėti, — atsakė draugas.

Alė Rūta

GEGUŽINĖJE

Ištrauka iš Alės Rūtos premijuoto romano "Trumpa diena".

Jurgelionis dirvonėlis ribojosi su Ragelių miestuko pievomis. Buvo pakilus, iš vieno šono dengtas nedideliais krūmeliais; kitoj pusėj sraveno upeliūkštis, su keliais senais, šakotais, barzdais beveik vandenin sukišusiais žilvičiais. Turtingiausio Prūdiškių ūkininko trobos stovėjo atokiau nuo šio dirvonėlio, ant kalno, jau suspėto apšodinti jaunais vaisiniais medeliais, aptverti žaginių tvora. Stiklinės gonkos švietė iš tolo, o saulėlydžių metu — auksu degė. Visos trobos buvo didelės, naujausios kaimiškos mados. Virš trobos tiesė pirštą radijo antena. Valaką teturėjo Jurgelionis, ne daugiau, o gyveno kaip dvarponis. Į žemę įsikabinęs senis, kaip erkė į žievę. Abu su pačia — darbininkai, kokių ne kiekviename kieme rasi. Vaikus, irgi, vos pradėjusius kėžinėti, mokė darbo. Užtat išaugo dideli ir stiprūs kaip drambliai. Senis Jurgelionis neatsilikio nuo gyvenimo, nuo kultūrėjončio kaimo; jis, kaip tik, pirmavo. Tik tai vaikų neleidė mokslą, nes jam buvo reikalingi prie ūkio. Pramo ko skaityti, kiek parašyti, skaičiuoti tiek, kad žydas neapgaūtų, ir užtenka.

Tik jau dabar, kai kiti suaugo, pradėjo vežioti gimnazijon patį jauniausiąjį — tykų ir dievobaimingą vaiką, kuris gal, Dieve duok, dar kunigėliu bus. Kaime būdamas, Jurgelionis turėjo didelį sodą, visus daržų pakraščius buvo užsodinęs apyniais. Taigi, be grūdų pertekliaus, be pardavimui priauginto vieno kito gyvulio, be pulko žąsų ir vištų, dar prasimanydavo pinigų iš visokių kitokių šaltinių šaltinių. Gražiai išlaikytus obuolius vežė parduoti apskrities miestan viduržiemį, kai gaudavo gerą pinigą; girti nuo kvapo, rudenio skindavo visa šeimyna apvytusias apynių spurgas, džiovindavo, kišdavo į maišus ir veždavo į stotį, kur prie atviro vagono durų kažkinkas juos supirkinėjo — tolimame mieste esančiam alaus bra-

vorui. Tapilja su močia ir abiem mažesniais berniokais, nesant kurių dieną darbo laukuos, lindėjo uogose, tempė namo grybų, riešutų krepšius; turėjo ir sau, ir parduodavo Keliantis į vienkiemius, dievai žino, gal senis pakisė ką matininkui, o gal laimė lėmė, Jurgelionis gavo geriausią koloniją: nemažesnį gabalą už žilvitytės, bet kur kas geresnės žemės. Senis trobas pardevė vienam neapdairiam dvarininkėliui; naujoms jau buvo pasirūpinęs medžiagos iš anksto. Jo vienkiemis iškilo kaip ant mielių, kai kiti skurdžiai lipdėsi naujas gūžteles. Pinigo saują suspaudęs nelaike, o metė į apyvertą, per kurią jam sugrįždavo dvigubas ar trigubas litas. Pasistatė modernišką kiaulidę, karves laikė po kontrolasisto priežiūra, porą kartų pasikvietė agronomą, apžiūrėti, aprūšiuoti jo žemę, patarti, kur kas geriausia sėti ir sodinti. Ir dabar Jurgelionis, bra, lupa pinigų už bekonus, už pieną, už cukrinius runkelius, linus, tabaką. Ir ką tu su juo! Visi kraipė galvas, vieni pavydėdami, kiti stebėdamies. Aitvarais žmonės nebetiki. Gal kas ir pagalvotų, kad pikta dvasia padeda, bet Jurgelionys — dievota šeima, kasmet kalėdojančiam kunigui balių iškelia, gerbiami parapijonys. Taipus Jurgelionis, bet — kur reikia — nešykštus. Ir ne pikta dvasia, o jau, tikriausiai, Dievas jo darbščiai ir tvarkingai rankai padeda. Štai ir čia: regis, iš nieko pinigų prasimano. Tas dirvonėlis buvo kaip šuniui penkta koja: išsikisęs į miestelio žemę, nekas išarus tenai būtų augę, upelioko nuo kolonijos atskirtas. O dabar atsivėrė auksu kasykla Per vasarą kiek gegužinių atsibūva! Tai viena organizacija ruošia, tai kita; tai Prūdiškių jaunimas, tai miestelėnai, tai neapsileisdami ir kiti aplinkiniai kaimai užsipašo vietą. O jau gi veltui Jurgelionis neduoda. Taip ir įkrenta dešimtinė po dešimtinės jo kišenėn. O ūkininkui — tai tikras auksas! Nebijok, Jurgelioniu laukų jau neišmins. Įėjimą iš vieškelio

padarė keliuku, kuris iš seno buvo miestelėnų žemė. Kur reikią, uždėjo spygliuotų vielų tvoras; keliuku į jo namus svetimi irgi nevaikščiojo, nes palikdavo kieme palaidus du piktus šunis. O ir pats senis, ir Petras, vyresniasis sūnus, griežtai prižiūrėjo tvarkos. Kada reikėjo, nesivaržė jie ir policininkui pamoti, kurį pavaišinti jiems visada apsimokėjo.

Jau nuo pietų po dirvonėlį sukinėjosi vaikų būrys. Šoko jie savaip aplink stulpą, čiupinėjo popierines trispalves vėliavėles ant vielinės tvoros. Būtų gal jie ir nudraskę, būtų nupešioję gžuolų lapų vainiką, jeigu ne Jurgelionis Vladukas, kuriam buvo pavesta saugoti gegužinės aikštės ir kuris, kaip gimnazistas, buvo šio toks autoritetas kaimo išdykėliams.

Saulei kryptelėjus iš pietų, atsirado keli pusberniai bei kelios didesnės mergiotės; vaikų prisirinko jau tirstai, kaip mašalų; atėjo ir viena kita, namie neturinti ko veikti, smalsi pasidairyti, moterėlė. Dabar jau maišėsi ir Antanas, geras pusbernis, antrasis Jurgelionis sūnus. Šitas galėjo vaikams ir diržą išsiujuoti, taigi, peštukai tramdėsi. Vieškelius vis dulkėjo ir dulkėjo nuo grįžtančių iš kermošiaus. Kai kas pasukdavo keliuku, pasižiūrėti priruštos gegužinės vietos. Pastovniuodavo, nusispjauzdavo į pievą, užvertę galvą pasižiūrėdavo į storo stulpo, viso apipinto vainiku, viršūnėj besiplakančią trispalvę ir traukdavo namo, užsėbėti riebių kopūstų, sušveisti gerą gabalą kiaulienos, užsigardžiuoti kermasavu pyragu su pienu ir tada sugrįžti vėl čia — į gegužinę, kur, kaip rugius kertant, išvėrė devyni prakaitai. Į pavakarį mažų ir didesnių žmonių dirvonėly daugėjo. Jau prisipildė aptverta aikštė. Pusmergės pradėjo dainuoti. Matuzonies Kaziukas plėšė žandus lūpine armonikėle. Basos ir apsiavę kojo trypė polkutę su tikru užsidegimu. Bet štai atvažiavo Augštakalnių orkestras: keturi broliai — su armonika, smuiku, triuba ir balabaika. Atskubėjo visos sukaitės Silva, kiti tvarkdariai. Kažkikas sušuko:

— Visi iš aptvertas aikštes lauk! Kas nori gegužynen, perka biletus!

Vaikai pešdamies, kūliais virsdami, stūmėsi pro vartus. Moterėlės nenoriai kėlėsi nuo suolų ir kiūtino už tvoros, kur daugumas pasistiebę, kojoms

tirpstant, pražiropsos pusę vakaro. Puličiai nesimėto. Kur čia mokėsi, kaip tėvo skolą. Dar kad jaunas būtum, kad šoktum. O senam — tai kaip ir nuodėmė. Geriau jau pavargėliui prie bažnyčios atiduoti, tai nors už artimųjų vėles pasimels.

Pusmergės vyniojo iš nosinių kampų pinigus. Prie įėjimo į užtvirtą aikštę atsirado stalelis, su dviem stoviničiais prie jo vyrais, su bilečių knygelėmis ir kartonine dėžute. Keli tvarkdariai zujo aplink saugodami, kad vaikėzai neįlįstų pro tvorą arba kad viduj esantis jaunimas nepaduotų kitam kontramarkės.

Orkestras užgriežė pirmą šokį — suktnį. Bet vidun įėjusių tebuvo nedaug, trypė vos kelios poros. Muzikantai ir nesivargino ilgai. Dėl kelių piemenių čia plėšysies! O jau mergiotės stengėsi, o jau staipėsi, ratu suktnį sukdamos! Visi tas kelias poras matė kaip pavertas. Moterys, atrodė, prarys jas akimis. O jau visokių pusbernių ir bernų, vis daugiau besirenkančių, už tvoros stoviniavo pilna. Kaip gi nesistengsi, kaip gi nepasirodysi!

Kai su prietema ūmai priplūdo žmonių pilnas dirvonėlis, atėjo ir Balleišytės su broliu Tamošium. Anie du nusitrenkė kažinkur, tu jų nesugaudysi. Tamošius nupirko seserim ir sau biletus, nors Amilja niūkė, kad dar palauktų. Ji tikėjosi, kad gal kokie bernai joms nupirks. Ne pusličio ji galėjo, Balleišiai nei vienas nebuvo šykštūs, bet garbėl Nupirktų kad ir koksciai nustumakelnis, bet vistiek nupirkt! Kad ir tu į jį nei žiūrėt nežiūrėtum paskui, bet jau ir turi kuo pasigirti ką papasakoti, mergoms krūvon sulėkus. Kitos giriasi, meluodamos per akis. Andai Pečiūros Zosė: jai tas nupirko, jai kitas nupirko, o visi matė, vakarėly tada pusė prūdiškiečių buvo, kaip dantimis atmezgė nosinę, kaip baltas jos puslitis net suskambėjo, krisdamas ant stalelio.

Bronei nerūpėjo biletai. Netroško ji garbės. Pavakario vėsa glostė saulės įkaitintus veidus, glostė rankas, nuogas iki trumpų bliuzelės rankovių. Žmonių minios triukšmas, pergalėtas orkestro valsinės melodijos, svaigino ją. Svaigino tokiu dar niekada nejaustu svaiguliu, net pagaugais virpino, net pašurpo oda. Jos šnervės

(Tąsa 6 psl.)

Pasisaldino . . .

Skaitėme "Austr. Liet" Nr. 13(176) straipsnį "Adv. Bronius Plokštis 60 metų proga". Gražiai p. Plokštis nupaskojo "AL" korespondentui savo gyvenimo džiaugsmus ir vargas. Tenka tik pasidžiaugti kai jis savo pasiryžimu, energija ir darbu išsiimoklino ir buvo susikūręs Lietuvoje, pasakytume, gan gražų gyvenimą. Vienkart, šia proga, jam linkėtina sveikatos, ilgo amžiaus ir nugalėti visus tremties sunkumus. Tačiau besipasadamas jis neapsiėjo be pagiežos mūsų buvusiam valstybiniam gyvenimui Lietuvoje.

Jis sako: "1926 m. Kauno universitete organizavosi korporacijos. Spalio 13 d. susirinkome 13 studentų atkū ir įkūrėme "Kęstučio" Korporaciją. Kiekvienas korporantas turėjo būti šaulys ir Vilniui Vaduoti Sąjungos narys. Tačiau A. Smetonos vyriausybei atėmus iš mūsų laik. šaulių liudijimus, toliau priklausėme tik Vilniui vaduoti Sąjungai . . ."

Žiūrėkite, A. Smetonos vyriausybė studentams ateitininkams neleido būti šauliais! Gaila, kad p. Plokštis nepasakė kada ir už ką gi A. Smetonos vyriausybė iš jų atėmė šaulių liudijimus, todėl sunku patikėti ar taip iš tikrųjų ir buvo. Tą abejonę sustiprina dar ir ta aplinkybė, kad asmenį į šaulių Sąjungą priimdavo ir iš jos pašalindavo šaulių Rinktinės Valdyba. Gi p. Plokštis sako, kad tuos liudijimus iš jų atėmė Smetonos vyriausybė, kitaip tariant, ministrų kabinetas. Pagaliau yra žinoma, jog nemaža studentų ateitininkų iki pat nepriklausomybės netekimo buvo šauliais. Gal p. Plokštis ši pakaks jei iš jų suminėsi šiuos stud. ateitininkus: Giedraitis, stud. teisininkas, dirbęs Ginklavimo Valdyboje, leitenanto pareigose, vėliau advokatas; Aldona Statkevičiūtė, atkių medikių korp. "Gaja" korporantė, vėliau Užupienė, teis. Užupio žmona; Balkūnas, stud. teisininkas, vėliau ad-

vokatas iki paskutiniųjų nepriklausomybės laikų buvo Kauno Šaulių Būrio vadu ar jo pavaduotoju.

Toliau skaitome . . . stipriausią įspūdį paliko Suvalkijos ūkininkų sukilimo byla kariuomenės teisme, kurioje, nežiūrint to, kad kalbant prof. A. Tumėnui, verkė patys teisėjai, ūkininkai, į kuriuos šaudė policija, buvo nubausti."

Nesunku nujauti p. Plokščio intencija, kodėl toks sakinytis, iš esmės nieko nepasakantis apie Suvalkijos ūkininkų įvykius ir jų bylą ir nei kiek nepraturtinantis jo biografijos, nei iš šio, nei iš to, atsirado tame aprašyme.

Ką gi p. Plokštis tuo sakiniu mums pasakė? Matote, kas tuo laiku dėjosi Lietuvoje! Ūkininkai, į kuriuos policija šaudė, buvo nubausti, nežiūrint, kad teisėjai verkė jų bylą sprendžiant! Taip sakydamas jis teigia, kad tik tie ūkininkai buvo nubausti į kuriuos policija šaudė, bet, kaip sąlyga, jie turėjo būti išteisinti, nes teisėjai bylos metu verkė. O jei taip nebuvo, prabėga mintis, kad patys teisėjai ar kas nors iš šalies, savo galia šią sąlygą nutraukė ir todėl ūkininkai buvo nubausti. Kaip bežiūrėtume į mūsų, vienu ar kitu metu, vidaus politinį gyvenimą, teismas, visais laikais, išlaikė savo nepriklausomumą be baimės nusidėti vyriausybei. Tad toks šių įvykių ir jų bylos pateikimas laikraščio skaitytojui atsiduoda demagogija ir yra negražus pasityčiojimas iš mūsų teismo.

"Elta" ir Amerikos lietuvių spauda pranešė, kad 1953 m. rugpjūčio 20d. bolševikai per Vilniaus radiją paskelbė iš "Tiesos" straipsnį, prisipažindami Suvalkijos ūkininkų įvykių inspiratoriais. Jie dėstė . . . didelę reikšmę turėjo komunistų partijos šauksmas kovoti dėl ekonominių ir politinių reikalavimų . . . Lietuvos ūkininkų, darbininkų ir visuomenės vykdomojo ko-

AUREOMYCINAS

(Tęsa iš 5 psl.)

neturi.

"Aukso dulkių" APF gydo kiaulių ligas ir padidina kiaulių bei paukščių svorį. Viena žemės ūkio bandymų stotis buvo nustebinta netikėtai padidėjusiu svoriu tų paukščių, kurie, gydant coccidiosis, buvo lesinami aureomycino liekalais. Po devynių savaičių šiais liekalais lesintos vištos svėrė apie 40% daugiau, negu tos, kurios gavo normalų lesalą.

Panašiai patirta ir su kiaulėmis. Jos neretai suseraga liga, kuri vadinama Necro (tam tikros rūšies dezinterija); ligi šiol apie 10-12% šia liga susirgu-

miteto 1935m. liepos mėn. atsišaukime, išleistame Perlojeje, kurio sudaryme dalyvavo Prienų valstiečiai, vadovaujami apylinkės komunistų, buvo . . . Prienuose valstiečiai užėmė plentus, kelius ir atkakliai priešinosi policijai. Į miestą atvažiavo 3.000 valstiečių ir pradėjo mitingą. Minia užstojo kalbėtojus, kuriuos atvykusi policija norėjo suimti ir neleido jų areštuoti. Kalbėtojai, kurių tarpe buvo ir komunistų, dėstė valstiečių . . . Valstiečių revoliucinio judėjimo vadovu buvo, kaip tai pripažino ir Lietuvos fašistinė spauda, komunistų partija. Buvo platinami komunistiniai atsišaukimai, kurie kvietė . . ." ir taip panašiai.

Taip byloja bolševikai apie tuos ūkininkų įvykius. Žinoma, bolševikai čia gerokai pasigiria, tačiau yra ir tiesos.

Užuot p. Plokštis savo gyvenimo atpasakojimą būtų papuošęs tomis žydinčiomis rožėmis, pro kurias "AL" korespondentas įėjo į New Street Nr 84, apšlakstė jį grupinės pagiežos tulžimi ir pasišaipė iš mūsų gyvenimo Lietuvoje.

Ar gi nuo to jam paliko saldžiau. ?
J. Valys

sių kiaulių dvėsdavo. Aureomycino liekalais šertos ir šių ligų persirgusios kiaulės normaliai priauga 40-100 svarų.

Taigi, bandymai Illinois ir Iowos valstybėse parodė, kad aureomycino šalutinis produktas įveikia gyvulių ligas ir padidina jų svorį. Net užskurdę gyvuliai paauga, imaišius į pašarą APF. Tik mokslininkams dar nėra galutinai aišku, kas svorio padidėjimą paskatina; tuo tarpu jiems jau žinoma, kad APF turi daug neseniai atrastų vitaminų B-12 ir B-12b. Šie vitaminai pasirodė labai reikalingi, gydant žmonių mažakraujystę.

Naujieji antibiotikai

Nors aureomycinas, kaip atrodo, jau grąsina išstumti peniciliną, tačiau jis tėra tik vienas iš naujųjų daug žadantių vaistų, iš kurių medicininis pasaulis laukia didelių dalykų.

Pats naujasis iš visų antibiotikų yra terramycinas, kurį gamina Chas. Pfizer & Co. Jis dar neseniai rinkoje pasirodė ir nėra labai plačiai išbandytas. Tačiau pirmieji pranešimai kalba apie laimėjimus, prilygstančius aureomycinui.

Mažiau sensacingas už aureomyciną, tačiau gydytojų labai vertinamas yra kitas naujas produktas, vadinamas chlorometycinu. Ypač naudingas jis yra kovoje su šiltinėmis.

Streptomycinas, kurį 1946 m. rinkon paleido Merck & Co., praplečia penicilino veiklos plotą, nes jis nugali į virusus panašius mikroorganizmus. Pastaraisiais metais jo parduota 88 tonos apie 50 mil. dolerių vertės. Ypač pažymėtini jo daliniai laimėjimai kovoje su tuberkuloze, nors šiaip jau jo pritaikymo galimybės gana ribotos.

(Karys)

* Graži moteris akims — rojus, sielai — pragaras, o kišenei — skaisykla.
Buastas

G E G U Ž I N Ė J E

(Tęsa iš 5 psl.)

išsiplėtė, kaip užuodžiant iš toli malonų kvapą, vos juntamą, bet kas sekundė artėjantį. Žilvičiuose čirškė paukščiai. Pievoje žiogai traukė savo dainas net pasistiebę. Upely kaip pakvaišęs užkairė varlė. Orkestras stengėsi visom keturiom: tai kiek pritildamas — lyg viliodamas, lyg modamas pirštu, — tai užtraukdamas tokiu galingumu, kad, regis, plyšo oras. Skrido tie garsai tykaus pavakario paviršium, šaukė visus praeinančius, šaukė prie stalų tebesėdinčius, nuošą skubančius baigti, šaukė net senelius, sustingusius pašalėj. Ir ejo, važiavo dviračiais, kiūtino takeliais; pusličiai byrėjo kartoninėm dėžutėm, o žmonių tirštėje šiaupis ir anapus vielinės, trispalvėm vėliavėm papuoštos, tvoros.

Orkestrui nutilus, mergos tvėrėsi rankomis, į viena kitą žiūrėdamos, suknelėm pasistebėdamos, viena kitą pagirdamos arba pašnibždomis apkalbėdamos. Mėgino kokią dainelę užtraukti, bet gegužinė — tai ne vien savo kaimo vakaravimas. Čia buvo daug svečių iš visų aplinkinių kaimų, iš miestelio, net iš kitų parapijų, atvažiavusių pas gimines švento Jono šventei. Apėmė varžymasis: gerklėj kažkas kliuvo, nesisekė iš karto pradėti tinkamo aukštumo tonu. Pamėgino Matuzonies Kastė, nudrebino per daug, praskydo ir užgeso. Nuraudonavusi šluostėsi nosine prakaitą. Pamėgino Kiškienės Pranutė: susimaišė žodžiuose ir nutraukė, nuduodama užsikosėjimą. Bronė dairėsi aplinkui. Beveik visos mergos buvo storos, kaip iš molio krėstos. Platūs veidai ir dideli kuodai, kitų — užpakaly su-raizgytos kasos; rankų raumenys net veržėsi iš trumpų rankovėlių; bet tokios jos atrodė nedrąsios, net vaikiškos, dažnai su apykvailiu šypsniu ant pilnų, storų lūpų. Amiljos sijosnas irgi buvo ištemptas kaip bubinas, bausi, kad šone neišspręgtų trys sagos ir tada nenusmuktų žemyn; bliuzė irgi prieky ištempta lyg duonos apskritu kepalu; tik ji buvo drąsesnė už kitas: šaudė aplink akimis, kvatojosi kaip pasamdyta, betkam užkalbinus ar pailietus. Abi jos įsitaisė vienodus, namie austus, sijonėlius. Abi vienodas

bliuzeles nusipirko. Abiems ta pati Matuzonies Teresiutė pasiuvo. Bet Bronė pati matė, kad jų drabužiai skirtingai atrodė. Ji augštesnė už seserį ir liekna. Vis per liekna būdavo, o ši pavasarį staiga išsipildė. Pradėjo veržti visi baltiniai ir suknelės. Ir bliuzelė, regis, apyplačią siuvo, o tempia. Ir jai smagu, kad tempiasi prieky bliuzelė, kad nuolat išsipešusį reikia kamšyti už sijonėlio. Ji stovi tiesiai galvą iškėlus ir nenuleidusi pečių. Nesilenkia į kuprą kaip Matuzonaičios Kastulyčios. Ko čia gėdytis! Būk toks koks esi. Bronės šnėrvės plečiasi. Ji pastebėjo praeinančių bernų žvilgsnius, pajuto savo pranašumą tarp kitų mergų. Gražios ir Kiškycios, ir viena Mėginaičia, apygaržė ir Kastė, ir Jurgelionaičia Tapilja, tai kas! Ji nežino, kiek ji graži. Niekas dar jai nėra apie gražumą sakę. Nenumano už katrą būtų gražesnė ir už katrą negražesnė. Bet jaučia, kad jaunumu ir gaivumu pralenkia savo seserį, o gal ir kitas. Jaučia, kad auga virš kitų, užkežėdama, nustumdama, prasi-verždama į saulę, kaip gajus krūmas. Pastebi, kaip bernai, anksčiau šokin-davę anas, dabar vis dažniau linkteli prieš ją. Ir jai smagu truputį įgelti tas anas, kurios dar vakar ją tebelaikė piemene. Paliesk dabar tu ją! Kaip dilgė patvory! Juokėsi pati savy Bronė. Jos pasitikėjimas savimi augo. Ne tai, kad ji tikrai niekintų kitas, bet buvo gera jausti esant nemenkesne. Buvo gera, Dievuliau, kaip gera šitame baltam pasauli! Ir paukšteliai, atrodė, tupia poilsiui, visą dieną tik jai giedojo; ir visi čia susirinko tik dėl jos; ir orkestras neriasi iš kailio, ir jaunas puseinėlis atsirado rytuos, ir dangus giedras — tik jai. Taip jai linksma darėsi, kad papešė už plaukų pro šalį einantį Alpančą, o jam nusi-keikus, sudardėjo savo lengvu juoku, kaip ratukų riedėjimu. Taip ji plėšėsi iš džiaugsmo kažinkur, kad stipriai įsikabino už greta stovėjusių mergų parankių. Kad neišlėktų į orą, kad nepradėtų suktis aplink, šaukti kaip beprotė.

— Nespausk teip runkas. — Atsilie-pė viena. — Neparstori piršteliai, ale kaip gelažiniai.

Dabar ji atsipeikėjo. Orkestras dar negrojo. Mergos vis mėgino pradėti dainą, ir vis joms nieko neišėjo. Bronė atsikrenkštė ir drąsiai užtraukė vieną,

net nepagalvojus kurią pradės. Nutilo visos. Valandėlės laukė, kita jau šaipėsi. Štai užsikirs pusmergė ir nustos. Išdrįsk tu man! Bet ji nenustojo dainuoti. Traukė melodiją toliau, tempė kaip verpėja siūlą. Vistiek kas būtų, kad tik ištempti, kad tik tai nenu-trūktų. Lyg nuo jos išsilaukymo šitoj dainoj priklausytų jos visas gyvenimas. Jos akys blikstelėjo: vartuos stovėjo tas iš Varlių, mėlyna eilute. Nedrąsiai pradėjo pritari jai Amilja, paskui ir kitos. Suskambėjo tokia su-tartinė, kad visi į jas atsigręžė, aptilo ir tik pakraščiais keli įsigėrė šūkalojo. Bronė jautėsi lyg žengtų į dangų, lyg ant galvos jai kažinkas vainiką dėtų. Taip gera buvo, ir graudu, ir pakilu, net ašaros plūdo į akis, ir linksma net kuteno krūtinę. Ilga buvo daina bet išdainavo visus posmus visų žodžius gražiai ištarė nesuklydo melodiją iš-vedė lygiai ir dailiai net senis Pečiū-ra galva lingavo gėrėdamasis net visos, senos ir jaunos, moterys, pavydė-damos dėl dukterų, kraipė daug ži-nančias galvas kalbėdamos:

— Matai, Balaišyčia!

— Jaune, a?

— Tai balselis kad tu surūktum!

— Tik čia senai pemene buvo, a dabar, brač, merga kaip liepa!

— Žiūrėk, Balaišia Brane kad išda-rinėjal!

— Tai, nelabai . . . Poskystis balse-lis.

— Pravornas Balaišyčias abi. Kad ir be močias užaugi, ale darbinykes, ir gražias, ir sudainuoja neprastai.

Kai dainą pabaigė, keli supliaukšė-jo rankom, kažinkas garsiai pagyrė, o Čepuko Jonas griebė Bronę už pečių ir kad ims, prisikišęs prie jos veido, girti, seiliuotis, net jai šleikštu pasida-rė.

— Tu gi, Braniut, tu! Dainuoji tu, gyvačiuk, kaip didela! Senai tu čia vaikas buvai, a dabar merga, nebet-kokia merga! Teip gražiai padaina-vai, kad aš net išsipagiriojau. Rupu-žė, dabar būsiu nedrąsus pre mergų. Myliu tavi, rupužiot, duok inžnybsiu runcan.

— Atstok, biesai tu! — Stūmė jį Amilja. — Girtas kai velnias. Nedaryk mergotei sarmatas, galvije tu nera-liuotas! Pristoja, mat, skabinėsis!

Amilja nustojo bartis, kai Jonas, vietoj Bronės, įžnybo jos šonan ir vie-na ranka apsikabino ją per storą lie-

menį.

Užgrojo orkestras. Bronė išvedė šokti turtingasis varlietis. Jie tylėjo abu, kaip žemę pardavę, nors Bronė knietėjo pasivatoti. Ją kuteno ir kute-no juokas. Tai vieni labai juokingai šoko, tai anas, va, paupėj jau ožį lupo; o Šakalio Stasiukas kad išskėtęs akis žiūrė į ją; va, gi ir Uršuliukė at-krypavūs, pritūpus už tvoros, beveik viela įsikandus; o dėdė Pečiūra net trepsi, į šokančius žiūrėdamas; ir ta Šakalienė atvėpusia lūpa už tvorelės stovi . . . Ir visa juokinga, visa links-mumu užkrėsta. O muzikantų — net gyslos plyšta kaktoj. Grojimas jų, grojimas! Ir kad gražiai, Dievuliau! Iš kur jie taip ir moka! Saulėsėdžiai raudoni kaip žarija. Virš galvų jau žvaigždžių prisagstė. Ramumas vakar! Kad ne tas gegužinės šūrisimas, tikriausiai, žemę atsidūstant girdė-tum. Bet kur čia vakaru ilgai grožė-sies! Pilna žmonių — matytų ir ne-matytų.

Va, ir Mėginis atėjo su pačia ir dviem seserim. Svečių tai jie retai te-turi. Kur tau jis vaišins, litrą pirsks, kad pusbuteliuko nuobagiose gali. Tai tau ir valakinis! Negi prilyginsi prie Jurgelionio? Dreba, kad cento-kur neišleistų. Berno nesamdo; mer-gos akėja, mergos miškan malkų va-žiuoja. Ne tik padienio nepasamdys, bet ir talkininkų bijo. O gi valgyt rei-kia duoti! Apskačiuoja ir trupinį, ir dulkę. Kur tau jie eis vidun! Tik mer-gos įsibrukė, o jis, ova, su pačia už-tvoros pasiliko, be pinigų pasižiūrėti. Kad ir šykštus kaip kempinė, bet už-sigytyti nesiseka. Persitempė žmo-gus kiton pusėn.

Jurgelionys tai visi ant suolo, kaip ponai, sėdi. Dar ir svečių keletą atsi-vedė. Jie pusličių nemoka. Kur gi! Sa-vininkai visos tos tryptynės. O bernoi-kai — tvarkdariai. Oho, Petras dau-giau reiškia kaip keli policininkai. pamėgintų gi kas muštis ar neklausy-ti! Už pakarpos paėmęs taip papur-tintų, kad tas užsimerkęs namo kelią atrastų. Nag, pasimaišo ir policininkai. Ateina iš miestelio patys. Jauni, kur gi dėsis. Ir juos traukia pasilinks-minti. O mergų sukimas! Mat, po-nai, valdininkai, blizgančiom sagom.

Tai ir Žilvičia atšliaužė. Kažin gi, ar nuovados padėjėjas atvažiuos? Sako, per vakarėlį Kiškienės Zosiutę
(Tęsa 7 psl.)

KAS TAS "MIRTIES SMĖLIS"?

Šiuo metu karinėje literatūroje dažnai kalbama apie naują atominę naikinimo priemonę — "mirties smėlį".

Štai keletas duomenų apie tą naująjį ginklą, kurį amerikiečiai yra pavadinę RW (Radiological Warfare). Be JAV, Kanados, Anglijos ir Prancūzijos, mirties smėlį turi pasigaminusi ir Rusija.

Vienos prof. Hans Thirring radioaktyvinių skiedinių išdžiovinimo smulkiame smėlyje, kuris pasisavino visą skiedinyje buvusį radioaktyvumą. Toks smėlis, pergabentas į kitą vietą, gali būti sėkmingai panaudotas, kaip naikinimo priemonė radioaktyviais spinduliais.

Absorbuoti radioaktyvius spindulius naudojama kreida, skalbimo soda, smulkus smėlis ir pelenai, gautieji iš radioaktyvių medžiagų skaldymo vamzdelių. Minimos medžiagos laikomos aliuminijaus induose, saugojant, kad aktyvumas nebūtų perstiprus, nes tuo atveju sutirpintų patį indą.

Radioaktyvios medžiagos, smėlio ir kitokių biralų formoje, yra patogios pergabenti jas lėktuvais ir išbarstyti norimoj vietoj. Apkrėstą vietą priešas bus priverstas apieisti, nes, ilgiau pasilikus, pradeda ardančiai veikti gamma spinduliai. Tų spindulių veikimas priklausys nuo intensyvumo: gali veikti nuo valandos iki keleto savaičių laiko. Šių spindulių, kaip ir A bombos, paliestieji netenka plaukų, suserga anemija, jūros liga. Iš apkrėstųjų vietų greitai pasitraukus, minėtieji susirgimai nepasireiškia.

Panaudojus RW, užpuolikas gali būti priverstas atitraukti įsibrovusius dalinius, nutraukti apsupimo žiedą, pasitraukti iš užimto miesto, iš savo įsitvirtinimų. Greitai pereinant RW apkrėstą plotą, organizmui tai nepakenkia. Ši aplinkybė įgalina persekioti priešą, pasitraukusį iš apnuodintų plotų. Apkrečiant RW priešą užnugaryje esančius tiekimo mazgus, karo pramonės ir aprūpinimo centrus, prie-

šas bus priverstas palikti visus įrengimus nesugadintus. Praėjus gi tam tikram laikui — radioaktyvumas pranyks. Kiek gi tokių medžiagų reikėtų? New Yorko plotui apnuodyti, reikėtų apie 400 svarų "mirties smėlio". Tuo tarpu britai, bandymo tikslais, jau yra "pasėję" apie 5 tonas RW.

Radioaktyvios medžiagos dar gali būti panaudotos debesų formoj, kurie plaukiodami pažeme, veiktų kaip nuodingos dujos. Įkvėpti alfa ir beta spinduliai plaučiuose atliktų griaunamąjį darbą. Apsaugai gali būti panaudoti ypatingi kostūvai. Plutonium, radioaktyvus kalciumas, ytriumas yra pavojingiausi organizmui ir lengviausiai atkūnuliuojasi skystyje, kuris gali būti purkštuvais paskleidžiamas iš lėktuvų, radioaktyviams debesims sudaryti. Šiam tikslui gali būti naudojami ir artilerijos sviediniai. (Karys)

Sapne matė mirtį

JAV-bėse, Rockwoodo fabrike dirbo staliaus padėjėju James Kirby. Sekmadienį jo motina susapnavo, kad jis būsiąs užmuštas pirmadienį ir patarė jam tą dieną neiti į darbą. Tačiau sūnus nepatikėjo motinos sapno pranašingumu ir nuėjo į darbą. Darbe Kirby motoriniu galgastuvu galando įrankius. Staiga galgastuvo akmuo sprogo į tris dalis, kurių viena pataikė jam į smilkinį ir vietoje užmušė.

Tai tau ir netikėk sapnais ...

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street
Unley Road
Mount Gambier

Port Pirie
Port Lincoln
Port Adelaide

Hindmarsh
Hindley Street
Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

GEGUŽINĖJE

(Tąsa iš 6 psl.)

pašokines. Žilvityčiai Marjonai nebesiseka su juo. Seniai bebuvu prie jos gonkų sustojęs, nors užkurinė ir stiklus sudėjo, ir kelis žolynus su vazonais išnešė. Orkestras nustoj griežęs. Šokėjas Bronės nepaleido. Laikė už rankos įsitvėręs, abu pasitraukė į parką.

— Šiulta, — pasakė jis, išsiimdamas iš kišenės nosinę.

— Taigi, šiulta.

Ji dairėsi aplinkui. Bet akys vis grįžo prie žmogaus, kuris dieną jai patiko, kuris gal tik dėl jos ir į gegužinę atvažiavo. Ji dėbtelejo paeiliui į jo apdarą, į palenktą sprandą, plaukus, rankas. Niekuo jis nesiskyrė nuo kitų bernų: saule įrudūsiu stambiu kaklu, potrupiais, viršugalvy piesta stonjančiais, kaip kaulės šeriai, plaukais, storais pirštais rankom, su plačiu juodu ruožu purvo panagėse. Ir mėlyno bostono eilutė iš arti jau nebe tokia daili: alkūnės nublizgintos, rankogaliai pabrizgę, ant vieno skverno švietė didelė dėmė, o batų raiščio vieno būta nutrūkusio, sumegzta dideliu mazgu.

"Negalėja prieš atlaidus naujų raiščių nusipirkt", — pagalvojo Bronė.

Pamažų ji ištraukė savo ranką iš jo letenos. Dar pažvelgė į jo poružius plaukus ir antakius. Tuo laiku jis pakėlė akis. Bronės šelmiški akių žibuiriukai prapuolė jo ramiose ir geroje akyse. Valandėlę pabuvo taip abiejų akys susikabinę, paskui Bronė staiga nusuko savąsias į šalį ir tyliai susijuokė. O kadangi tuo pat metu prisidėjo naujas šokis, jie susikabino ir nujudėjo paskui kitus. Bet Bronė jau veržėsi nuo jo tolyn. Taip jai visada būdavo. Pašoks truputį su vienu, jau nori, kad prieitų kitas. Pašoks su kitu, jau ir tas atsibodo. Pradės kuris taip patikti, kad net širdelę peršti, jeigu kitą kalbina arba su kita šoka. Bet kai ją labiau kalbinti pradeda, kai šokdamą užuodžia tą patį prakaitu amir-kusių drabužių kvapą, kai tas lepteli porą tokių pat, kaip ir kiti, negudrių žodžių, ji atstyra nuo jo, lieka jai nuobodu ir laukia, kad sekantiam šokiui nusilenktų kitas. Taip skraidė ji akimis ir mintimis nuo vieno prie kito.

Taip laukė ji pasirodant tokio, kurį matant net papadės svilintų, su kuriu šokant susisuktų galva iki nieko nebematymo, kurį taip norėtų visada matyti, kad net tau akys sproginėtų iš ilgesio.

Šokėjas ją spaudė labiau prie savęs, o ji, atlošusi galvą su dviem, kaip gyvatėm ant nugaros tysančiom, kasom, dairėsi į šalį. Dabar ji nematė dailaus, nors kiek šlaukuoto, veido, pasilenkusio ties ją, nebematė jo patenkintai šypsančių pilnų ir jaunų lūpų. Ji matė visus kitus aplinkui ir įieškojo, į kurį žiūrint darytųsi karšta, dėl kurio neapkęstų kiekvienos mergos, su juo šokančios, net savo pačios sėters. Štai, ji matė, pro vartus įėjo Silvos brolis, kuris tarnauja pašte, su kitais dviem miestelėnais. Tenai stovėjo gimnazistas, nematytas, gal kieno svečias. Va, ir vienas policininkas jau yra. Daug svečių, vis apsitaisę gražiai, kad ir milėliais, bet baltais marškiniais, su kaklairaščiiais arba šalkeilius apie kaklą persimetę. Ir savięji prūdiškėčiai, šandien pasišvietę, pasigrąžinę, kito net pažinti nebegali. Ir Matuzoniokai Mataušioikai, kurie vis apymurziniai vaikšto, šįvakar taip išsiprausę, kad net iš tolo šviečia. Visi kvepia petaburku muiilu. Kad ir praktiko kvapą permuša muilo kvėpalus, bet, vistiek, atsiduoda šventišku, stengimusi išsinerinti iš kasdienio purvo.

— Aš noriu seseriai ką pasakyti, — nedrąsiai kalba Bronė po šokio, bet jos galvoje velniukas: pabėgti.

— A kur ana yra, tai nuveisma kartu, — svečias draugiškai šypsos ir nepaleidžia jos rankos.

— Nežinau ... Apibėgsiu, gal atrasiu. — Bronė reytzingai ištraukia pirštus ir dumia neatsigręždama.

Amiljos ji neįieško. Apeina aplink. Prisėda trumpam ant suolo, prie šakalio Stasiasus, pakalbina jį. Vadiną šokti, nors žino, kad tas nemoka ir negali. Stasiukas šypsos ir vis teatsako.

— Aik tu!

Jie abu vienmečiai, bet berniokas daug mažesnis ir smulkesnis. Didelės ir liūdnos juodos akys jo veidą beveik malonų daro, nors labai negraži nosis, nors kaulėti ir perblyškę žandai, siaura, susivėlusijų plaukų užgriūta, kakta. Stambios rankos kaulėtos ir gyslotos kaip senio, viena dažnai

Ar Amerikos indėnai seka savo senąjį paprotį, pagal kurį miręs karys buvo laidojamas su maisto atsargomis, į laiminguosius medžioklės laukus?

Kartais taip. Pvz. Čipeewa giminės indėnai, gyvenę Bebro saloje, Michigan ežere, ir šandien tebelaidoja mirusius su maisto atsargomis, kad jo turėtų pomirtinėje kelionėje. Ir kada 1945 m. mirė jų giminės vadkas Johnny Antwine, indėnai į jo karstą įdėjo piningą vaisių, geriamo vandens ir jo maisto kortelių knygelę ...

Ar visi eskimai gyvena sniego trobelėse?

Ne. Srityse, kur galima rasti pakankamai miško medžiagos, jie stato savo trobeles iš medžio, akmenų ir samanų. Tačiau nuo Mackenzie upės žiočių į rytus, kur medžio veik nesutinkama, ten galima rasti tik iš sniego pastatytas eskimų trobas.

Kokio ilgumo liniją galima nubrėžti pieštuku?

Vidutinio ilgio pieštuku galima nubrėžti apie 30 mylių ilgio liniją.

Kokio amžiaus sulaukdavo senovės romėnai?

Manoma, kad senovės romėnų amžius retai kada prašokdavo 30 metų senumo. Taip pvz. kada Julius Cezaris buvo nužudytas, turėdamas 55 metus, tai visi laikė, kad jis buvo labai senas.

Daugiau plutos. Meksikos mieste, Meksikos valstybėje, policija suėmė tris duonkepius ir uždarė jų kepyklas už tai, kad šie į tešlą dėjo mašinoms tepti alyvos.

Ar žmogaus širdis ilsisi?

Taip. Ji ilsisi tarp smūgių. 70 metų amžiaus senumo žmogaus širdis ilsėjosi viso apie 40 metų.

AUSTRALIJOS LIETUVIO Leidykloje, 35 Cator Str., Hindmarsh, S. A., yra gaminamos šios knygos (kainos su persiuntimo išlaidomis):

P. Abelkis — ATLAIDŲ PAVĖSY, romanas, 467 psl., kietais viršeliais£1.17.0

Alė Rūta — DUKTE, apysaka, 249 psl. kietais viršeliais 13/0

Alfonas Gričius — TROPIKŲ ELEGIJOS, lyrika, 64 psl. 6/6

P. Jatulis — PO TUKSTANČIAIS KAUKIŲ, pasakojimai iš misijonierių nuotykių Azijoje, Afrikoje, Amerikoje, Australijoje. 240 psl. 6/6

Marija Radzevičiūtė — ZEMELE SVENTOJI, romanas, 183 psl., 6/6, ger. pop.8/6

Prosper Merimee — LOKYS, novelė apie Žemaitijos grafo šemėtos šeimos tragediją 5/6

Balė Voveraitė — VILTRAKIŲ VAIKAI, apsakymėliai vaikams, 111 psl.9/6

pancų. Ji baiminosi, kad vėl divalakinis šokti jos neišvestų. Nusibodo. Nors Bronė ne iš augštųjų, bet brolis, kad ir aštuonias metais už ją vyresnis, buvo jai tik ligi nosies. Iš kur ir išsirovė Baleišių giminė toks mažas! Tėvai vidutiniai buvę, jie visi irgi, tik tas Alpa kaip pumputys. Negalima sakyti, kad jisai neužauga. Sveikas ir gana gražus vyriokas, o linksmas! Juokiasi daugiau už jaunėlę seserį, tik ne kaip ratukais važiuoja, o sunkiai "ih, ih, ih", lyg iš reto pasikratydamas. Visi Baleišiai — krizulčiai. Juoko tai jiems pirkti nereikia. Alpos net veidas apsiraukšlėjęs nuo juoko.

— Ar bernų tau nebėr, kad mani tumpai? — Prunksdamas klausia Alpa.

— Tylėk! Pamesiu vidury šakima, sarmatų padarysiu.

— Aš tau!

Alpa nebuvo labai geras šokėjas. Truputį dusulingas, polkos jį vargino: daugiausiai jis vaikščiojo aplink divižingsniais. Bronei buvo laiko galvoti. Ji nebesidairė aplink. Žiūrėjo į vieną vietą vainikuotame stulpe ir vis galvojo, galvojo. Rankelienės pasakymas įlindo jai kaip rakštis. Reiškia, jos netinka mokytiems nei pašokti. Kaimietės. O kas gi ji pati? Suskretus bobal išperėjo sūnų, pamokė ir dabar mano, kad tas nebe jos, o karalienės sūnus!

"Palauk". — Šauna Bronei mintis. — "Aš jai parodysiu, kad ir kaimo mergos tinka jam šokti! Jos karaliūnui! Palauk! Tegul raukos kad nori, tegul pyksta, o jos sūnus, vienatūris, lepūnėlis, mokslų prisiėdęs, šoks su prasta, purvina merga! Tegul pasižiūri, tegul pasigrožėja ragana!"

Jos veidai degė piktu džiaugsmu. Sugalvota. Dabar tikėtai veikti reikia. Bet ji padarysi! Ji padarysi!

Jėga ji suko brolių, striksėjo aplink jį, pakratė ranką, subarė. Jis turi šokti vikriau, smarkiau. Joje netilpo energija. Nauja mintis ją degino.

(Pabaiga kitame numeryje)

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Adelaide

GRAZIAI PAMINĖTA SATRIJOS RAGANA

Rugpjūčio 7 dieną Adelaidės ateitininkai sendraugiai suorganizavo rašytojos Marijos Pečkauskaitės — Satrijos Raganos 25 metų jos mirties sukakties minėjimą. Išsamią paskaitą skaitė Antanas Gavelis. Jis išryškino rašytojos asmenybę, jos gyvenimo ir kūrybos kelią.

Paskaita buvo iliustruota rašytojos kūrinų skaitymu, kurių būdingesnes ištraukas skaitė Pr. Pusedėris.

Galima tik, kad paskaitoje atsilankė per mažas tautiečių būrys. Gal kiek turėjo įtakos ir pasitaikęs tą dieną lietingas oras.

Dalyvis

KUR AROS FONDAS?

Lakūnas Ged. Janulevičius buvo pradėjęs specialų oro skautų fondą, kuriame, berods, jau buvo apie £100.

Išvykus G. Janulevičiui į JAV-bes apie fondą nieko nebesigirdi. Gal skautų vadovybė ar kas kitas galėtų paaiškinti visuomenei apie fondo likimą.

Fondo rėmėjas

Melbourne

LOTERIJOS TRAUKIMO REZULTATAI

Soc. Globos Moterų D-ja Melbourne praneša D-jos Loterijos traukimo įvykio 1955.7.17d. rezultatus:

Pirmąją Premiją — elektrinę skutimosi mašinėlę laimėjo Nr. A56 žalias (p. Butkevičius, 9 Cowper St., St. Kilda)

Antrą Premiją — bufetinis laikrodis laimėjo Nr. E12 Ružavai (p. Don... pavardė neįskaitoma), pirkęs šį bilietą iš platintojos p. Ginčauskienės, prašomas atsiliepti.

Trečiąją premiją — elektrinis kavos virduklis Nr. 38 žalias laimėjo P. Vaičiūnis, 150 Oakland St. Maribyrnong.

Ketvirtąją premiją — Albumas odiniais viršeliais laimėjo Nr. Ex14 žalias (p. Meiliūnienė, 15 Jacka St. W. Preston).

Penktąją premiją — Austą raštuotą pagalvėlę laimėjo Nr. B80 geltonas (p. Seženis, 8 Grandview Ave. Maribyrnong).

Visiems platintojam ir aukotojam labai nuoširdus aciu.

Soc. Globos Moterų D-jos K-tas

PADEKA

Lietuvių Kultūros Fondo Melbourne Skyriaus Valdyba nuoširdžiai dėkoja Meno — žodinės kūrybos, vaidybos, muzikos, dainos, dailiojo šokio — Vakaro, įvykio š.m. rugpjūčio 6 d. Middle Parke, dalyviams už meninės programos atlikimą — p.p. A. Badauskui, E. Balčiūnienei, V. Baltučiai, E. Cypienei, G. Gasiūnienei, M. Hutchins, A. Karazijenei, A. Karpavičiaus vadovaujama tautinių šokių grupei, seserims J. ir E. Kesminaitėms, K. Kuncai, V. Lazauskui, J. Mikšto kūrybą paskaičiusiai V. Baltutytei, A. Ragauskaitėi, L. Šeštakauskaitei, M. Rodger-Valiuvienei, A. Valiui, B. Zabičiai, G. Zemkalniui, E. Ziedienei, B. Ziedui.

Padėka reiškiamą ir Socialinės Globos moterų D-ja už užkandžių paruošimą.

Dėkojama tai pat visiems, vienu ar kitu būdu prisidėjusiems prie Meno Vakaro rengimo ir jo pasisekimo.

Vieša padėka

Už pagerimą manęs p.p. Dr. Jansonui J. Binkevičiui su Ponia, E. Reisonienei, ALB Pirmininkui L. Martinkui, Režisoriui J. Gučiui su Ponia, Dailininkui A. Marčiūnioniui su Ponia, p. V. Požėlai, J. Valiui, "Mūsų Pastogei", "Australijos Lietuviai" ir visiems kitiems sveikinusiems mane, 50-jų metų proga, nuoširdus aciu.

Skaitau save dar nepersenusiu ir dar manau padirbėti mūsų brangiai Tėvynei Lietuvai. J. Kalvaitis

"Vyties" FUTBOLO KLUBAS

Š. m. rugsėjo mėn. 2 d. Flinders' Hall, Flinders St., rengia

Linksmą ŠOKIŲ VAKARĄ

Programoje:

1. Moderniųjų — tautinių šokių pynė.
2. Alutis — žirniai — flirtas
3. Laimės bandymas
4. 24 val. skirstymasis į namus. Pradžia 7,30 val. vak.

Gros širdžiai patrauklus džiasas. Pelnu dalis skiriama Adelaidės Lietuvių Namų statybai.

Futbolininkai ir Valdyba kviečia jaunimą ir senimą.

"Vyties" Futbolo Klubo Valdyba

Sydney

NAUJAS LIETUVISKOS SPAUDOS PLATINTOJAS SYDNEJUJE

Ikišiolinis lietuviškos spaudos platintojas Sydneyje p. J. Sakalas pasitraukė iš to darbo nuo liepos 1 dienos. Nuo tos pat dienos tas pareigas perėmė p. E. Stašys, 17 Belmore Ave., Belmore.

Šia proga tenka pasidžiaugti, kad p. J. Sakalas buvo nuoširdus ir aktingas lietuviškos spaudos platintojas. Gal viena iš jo svarbiausių gerų ypatybių — sąžiningumas. Baigdamas savo, kaip platintojo darbą jis iki paskutinio penso atsiskaitė ir tolimesnį spaudos platinimą perdavė p. Stašui. Padėka jam už tai.

Nė kiek netenka abejoti, kad ir p. Stašys padarys viską, kad Sydneyje gyvenant lietuviai būtų aprūpinti lietuviška spauda. Jam geriausias sėkmės!

J. G.

Brisbane

Brisbanėje lietuvišką spaudą sekmingai platina P. Stelmokas (139 Leichhardt St., Brisbane) su talkininkais: K. Nicys (43 Anny St., Howthorne), J. Urbonas (3 Markwell St., Bowen Hills), P. Stelmokas (78 Moola Rd. Ashgrove) ir A. Ivinskis (41 Hibiscus Ave., Ashgrove).

Pas P. Stelmoką galima gauti ir "Australijos Lietuviai" atskirais numeriais.

INFORMACIJA

SCIENTOLOGINĖ PAGELBA

Sužeistiesiems galima pagelbėti įvairiais būdais. Nudėgimai ir aprašymai, net sąnarių išnėrimai ir kaulų lūžimai gyja daug greičiau pirmąją pagelbą suteikus scientologijos būdu.

"Ranų uždėjimas" arba motinos pabučiavimas jau seniai buvo žinoma kaip veiksminga gydymo priemonė. Atrodo, kad sužeisto kūno nario apkabinimas ranka, (plaštaka) skausmą sumažina. Tačiau tai buvo daroma nekreipiant dėmesio į pačią svarbiausią "ranų uždėjimu" gydymo procedūros dalį.

Scientologijos būdu pirmąją pagelbą teikiant "ranų uždėjimu" reikia laikytis sekančių nurodymų:

Rodomuoju pirštu, pirštais arba delnu švelniai paliečiant sužeistą kūno dalį, užsimerkusiam ligoniui reikia sakyti: Atkreipk savo dėmesį į mano ranką". Kai sužeistasis palietimą jausdamas atsiliepia sakydamas "taip", reikia jo atsiliepiamą patvirtinti sakant "gerai". Toliau naujose vietose palietimus kartojant, ligonio dėmesį atkreipiant ir jo atsiliepiamą patvirtinant, į ligonį reikia kreiptis vis tais pačiais žodžiais.

Yra geriausia palietimus atlikti einant tolyn nuo žaizdos ir nuo galvos. Minėtą procedūrą reikia kartoti nuo kelių iki dešimčių iki pusės valandos.

Virš minėtų gydymo veiksmus santūriai ir ramiai atliekant, reikia kalbėti aiškiai, trumpai ir įtikinančiai.

Jeigu ligonis pradeda drebtį arba jausti skausmą, paastrėjimą, gydymo procedūrą reikia tęsti toliau, nes tai rodo, kad gydymas pradeda veikti.

Zinotina, kad ligonį gydo jėga, kurią jis pats pasigamina žvelgdamas per savo kūną į gydančiojo pirštą ir tokiu būdu susisiekdamas su gydomąja vieta.

Paprasti sužeidimai, nudėgimai, nuplikimai, kaulų lūžimai, galvos skausmai ir slogos gyja lėtai tik dėl stokos energijos tose vietose.

Dėl smulkesnių informacijų apie minėtą pagelbą ir kitokias gydymo procedūras galima kreiptis į:

HUBBARD ASSOCIATION OF SCIENTOLOGISTS, INTERNATIONAL
25, Edward St., Kew. E. 4., Vic.
Tel., WY1268

P. S. Scientologijos kursų baigęs ir egzaminus išlaikęs ketelį savaitių pagyvenusiu Melbourne suteikdamas pagelbą grupei žmonių, vargstančių ir kenčiančių dėl mediciniškai nenugalimų sunkumų. Atlyginimą imsiu £2/12/6. Toks atlyginimas yra nustatytas Tarptautinės Hubbard Scientologų Sąjungos.

V. Morkys
19 Hurtle Street, Ascot Vale, Vic.

PRANESIMAS VISIEMS LIETUVIAMS

Viso pasaulio lietuviams pranešame, kad didžioji visų Kanados lietuvių VIE-NYBĖS DIENA — Trečioji Lietuvių Die-

Sportas

KREPSINIS

VYTIS — 1955m. KREPSINIO ČEMPIONAS.
RUGPJŪCIO 11d. VYTIS LAIMEJO FINALINES RUNGTYNES, ĮVEIKDAMA WEST ADELAIDE

Vytis — West Adelaide 58-54 (19-28)

Vytis pirmam kėliny pradėjo žaisti labai lėtu tempu, tuo tarpu priešas naudojo greito žaidimą taktiką ir tiksliais metimais vis gerino rezultatą savo naudai. Vytis sunkiai tegalėdavo tuo momentu pasipriešinti, nes puolimas buvo taip gerai uždengtas, kad Gurskis buvo priverstas daryti tolimus metimus, kurie buvo labai sekmingi ir šiek tiek gerino Vyties rezultatą. Pirmam kėliny žaidžiant Petkūnui centru ir esant kėlinio pabaigoje 9 taškų persvarai mūsų nenaudai, Vyties treneris V. Marcinkevičius antram kėliny pertvarkė komandą ir Gurskis ir Kitas pasiliko gynime, Ignatavičius perėjo į centrą vietoje Petkūno ir kraštais — Klimaitis su Jačiunski. Prasidėjus antram kėliniui Vytis panaudojo greito žaidimo taktiką ir laike penkių minučių perėmė žaidimo vadovavimą, tačiau rezultatas keitėsi net keletą kartų, bet paskutinėse minutėse Ignatavičiaus, Gurskio ir Kito metimai užtikrino laimėjimą. Likus žaisti trims minutėms Vytis vedė net 10 taškų skirtumu, bet po 5 baudų Gurskiui apšvelnino, kad ir neturėdamas Vilties laimėti, priešas kovavo iki pat paskutinės sekundės.

Vytis ypatingai gerai žaidė antram kėliny ir įrodė, kad buvo verti laimėjimo.

Taškus pelnė: Ignatavičius 21, Gurskis 14, Kitas 11, Klimaitis 7, Petkūnas 3, Jačiunskis 2.

Ignatavičius laimėjo geriausio ir pavyzdgingiausio žaidėjo taurę žiemos turnyre. Tai du dideli Vyties laimėjimai šiais metais.

Rugpjūčio 4d. vakare, Forestville krepšinio stadione žaidė net trys lietuvių komandos. Pirmos rungtynės įvyko tarp Tauro — Port Adelaide 54-37

Abi komandos žiemos turnyre užėmė paskutines vietas, kurių pajėgumas yra vienodas, bet Taurus, turėdamas savo pusėje daugiau patyrusių žaidėjų, kaip Merūną, Šliužą, Visockį ir Stankevičių, prieš prispaudė jau pirmose minutėse, nes pirmą puslaikį Taurus užbaigė net šešiolikos taškų persvara. Vėliau tauriečiai sušvelnino dengimą, bet žaidė labai gerai.

Taškus pelnė: Visockis 15, Merūnas 14, Stankevičius 13, Jurkutaitis 8, Urmonas 3, Šliužas 1.

Vėliau į aikštę išbėgo gražiosios mūsų krepšininės pulkioni uniformos:

Moterys Vytis — West Adelaide 10-43
Vyties krepšininės, turėdamos stipresnį priešą, pradžioje laikėsi neblogai, bet vėliau sušlubavo su dengimu dėl to ir pralaimėjo didesniu santykiu.

Taškus pelnė: Užbalytė 6, Gumbytė 4. Pagrindinės rungtynės ir daug nervų kainavusios žiūrovams, buvo tarp pusfinalistų

na Kanadoje ir 50-ties metų nuo lietuvių įsikūrimo Kanadoje sukaktuvių minėjimas įvyks šių metų rugsėjo 3-5 dienomis didžiausiame Kanados mieste — Montrealyje.

Trumpai programa nustatyta ši: rugs. 3 d. — sporto žaidynės ir vakare bendras visų subuvimas — balius, kurio metu bus pagerbti visi atvykusiųjų į Kanadą prieš 50 metų. Rugs. 4 d. iš ryto katalikams iškilmingos pamaldos, kurios laikys Montrealyje Kardinalas, o evangelikams — evang. kunigas. Dieną bus tęsiamos sporto varžybos ir vakare Aktas — koncertas. Rugsėjo 5 d. viešnagė ir išsiskirstymas į namus.

Visi, iš visų žemės kraštų, lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti šioje šventėje.

Inž. S. Naginonis, pirmininkas, J. Kardelis, Inf. sk. ved.

PAAIŠKINIMAS DEL PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVO

Š.m. sausio 1 d. Eltos biuletenio Nr. 1. įdėtame LIT Valdytojo pranešime VLIKUI PLA reikalui buvo pasakyta, kad šią įstaigą turėtų ateityje perimti mūsų institucijos JAV-bėse, nes šios įstaigos ir partnavimais galės naudotis tik š. Amerikos gyventojai." Šis pareiškimas sukėlė kai kur klaidingų interpretacijų. Šiuo pranešama, kad LIT Valdytojas savo pranešime turėjo galvoje tik šio meto emigracijos sąlygas, kuriose PLA medžiaga parankiausiai gali pasinaudoti S. Amerikoje gyvenantieji. Tai tačiau nedegraduoja Pasaulio Lietuvių Archyvo į lokalinę įstaigą, nes ji, kaip ir jos pavadinimas rodo, renka apie viso pasaulio lietuvių archyvinę medžiagą, kuri ateityje bus Nepriklausomos Lietuvos valstybės dispozicijoje. Šia proga visi tautiečiai dar syki prašomi visą turimą archyvui tinkamą medžiagą siųsti

Vyties — North Adelaide 52-48 (31-29)

Šios rungtynės buvo svarbios abiem komandom, nes pralaimėjimas reikė iškritimą iš finalų. Komandos į aikštę įeina su geriausiais savo žaidėjais. Vyties penketukas: Ignatavičius ir Gurskis — gynėjai, Petkūnas — centras, Klimaitis ir Jačiunskis — kraštai. Vytis pirmieji gauna kamuolį. Jačiunskis meta — nėra. Vytiečiai, nors prarado kamuolį, bet ir priešas nieko nepelnė. Vyties kapitonas Ignatavičius pradžioje žaidimo paėmė minutę ir, pasitaręs su kitais žaidėjais, tęsia žaidimą toliau. Tuo pačiu metu Jačiunskis padaro pirmą metimą, o Ignatavičius iš bausos pelnė tašką, bet priešas greitai pasiveja ir veda žaidimą, kelių taškų skirtumu. Vyties treneris Marcinkevičius išima iš aikštės Jačiunskį ir jo vietoje įleidžia Kitą, kuris žaidžia Ignatavičiaus vietoje, o Ignatavičius pereina į puolimą. Gražus Klimaitis susižaidimas su Ignatavičium, tikslūs metimai rezultatai palaipsniui sušvelnina, o iki kėlinio galo rezultatai spėja išlyginti ir laimi kėlinį vienu metimu.

Antram kėliny Jačiunskis vėl grįžta į aikštę ir žaidimas toliau vyksta labai įtemptai, rezultatas labai kaitaliojasi, priešui ir vėl pavyksta atsiliepti net trijų taškų skirtumu. Jačiunskį vėl lydi didelė nesėkmė metimuose ir treneris grąžina į aikštę Kitą. Esant prieš persvarai, Vytiečiai deda paskutines savo jėgas, bet padėti greitai pagerina Klimaitis ir Petkūno metimai.

Likus žaisti porai minučių Vytis jau vedė keturias taškais, o paskutinėje minutėje, Gurskis įmeta dvi bausas, kas užtikrina laimėjimą. Tačiau keliom sekundėm prieš pabaigą gaunama bauda ir nors priešas puikiai jas išnaudojo, bet tuoj pat pasigirdo švilpukas, pranešdamas pabaigą.

Šiose rungtynėse taškus pelnė: Ignatavičius 16, Klimaitis 13, Petkūnas 9, Gurskis 6, Jačiunskis ir Kitas po 4.

Vyties Krepšinio Sekcijos valdyba šiuo metu yra šios sudėties:

K. Jurgaitis, pirmininkas, Marmokonis, Sekretorius, A. Merūnas Izdininkas. Sekcijos adresas:

45 Morley Rd. Seaton Park S.A.

FUTBOLAS
Vytis — Port Thistle 5-1

1955.VIII.6. — Paskutinėse žiemos pirmenybių rungtynėse Vytis sužaidė labai gerai ir laimėjo rungtynes be didelio vargo.

Rezervas Vytis — Porth Thistle 3-1
Vyties futbolo komanda, kuri daugiau žaidžia su pastoviais savo žaidėjais, jau kelis metus žiemos turnyro paskutinėse rungtynėse žaidė labai gerai ir laimėjo užtikrintai.

Edas

SMULKŲ SKELBIMAI

PASKAITA
Š.m. rugpj. mėn. 21 d. vak. p.p. šv. Juozapo bažnyčios salėje įvyks paskaita. Paskaitos tema — Keisti reiškiniai dvasilos gyvenime. Paskaitą skaitys kun. dr. P. Jatulis. Prašome kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Adel. Apylinkės Valdyba.

NEBLOGIAU IR NEBRANGIAU už kitus išlesiu Jūsų namui PAMATUS

9-18 colių aukščio. Rūpesčius dėl medžiagų galite patikėti man.

Mažiau mokėsi, jei pats darbu prisidėsi. Reikalinga keletas gerų darbininkų už gerą atlyginimą šeštadieniais. Kreiptis: M. URBONAVIČIUS 9, Sixth Ave, Woodville Gardens (Adelaide).

KAUNO MIESTO PLANAS
Gautas nedidelis kiekis fotografiniu būdu spausdinto detalaus Kauno miesto plano (su gatvių pavadinimais) 14x14 colių formato. Norį įsigyti, prašomi atsiųsti 6 šil. perlaidą ir 3/2 pašto ženklą persiuntimui: V. Stasiškis, 2 Pleasant Ave, Glandore, S. A.

Prašomas atsiliepti ROMAS JUREVIČIUS gyvenęs Parkville, Vic. Turima žinių iš tėvo. Rašyti: Mr. Vaitėnas, 13985 Ilene St., Detroit 38, Mich. USA.

Atsiųsta paminėti
VARPAS, nepierodinis leidinys, 1955 m. Nr. 2. Leidžia: Varpininkų Leidinių Fondas. Red.: Henrikas Blazas ir Dr. Juozas. Pajaujis. Adr. H. Blazas, 2621 E. 27th St., Brooklyn, 35, N.Y., USA.

DARBAS, Kultūros ir visuomenės mokslų žurnalas. Eina kas trys mėnesiai. 1955 m. Nr. 1(24). Leidžia: Lietuvių Darbininkų Draugija, Inc. 636 E. Broadway, So., Boston 27, Mass, USA. Kaina 1 dol. metams.

Petronėlė „Orintaitė“ — GROŽVYLĖS MEILĖ, apsakymai ir apybraižos. Išleido. NIDOS Knygų Klubas, 1955m. 165 psl.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis 35 Cator St., Hindmarsh, S.A. Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian The Lithuanian fortnightly in Australia Publisher: J. Glušauskas Printed by National Press 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Telephone: LU5827.

Rugsėjo mėn. 9 d. (penktadienį) Liet. Namams Įsigyti Komisijos ruošiamas

POBUVIS

į kurį kviečia atsilankyti visus Adelaidėje gyvenančius tautiečius. Pelnas skiriamas namų fondui.

Pobuvis įvyks King's Ballroom, King William St. Pradžia 8 v. vak. Griėš lietuviška kapela. Veiks bufetas, Moterų Sekcijos paaukotas.